cibus· unquidemeritoq; qual
tate dificimus· de tua semper
potentia gloriemur· ℔
m̄ pf̄ semp dn̄s· cuius indigna
tio tarda ē· & cita ꝑpitiatio·
cuius continua ē pietas· & mi
dia sempiterna impende te
supplicationib⁹ nr̄is· & ad p̄ces
famulor̄ tuor̄; aures pias in
clina· ut tuo beneficio robora
ti· ea quae p̄cepis implere pos
simus· ℔

l⁹ admissam or̄ sup plia.

s̄ [illegible]dpas delinquentiu

Cgm. 759, Hinterm Spiegel

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Germ 759
Sig.: Thür. Spiegel

Abb. 11a

exiit. in obuiã illius. & interroga uit uiã eí.
Ille aũt admonitus adó. obtulit haec omã scę
brigidę dicẽs. Obhanc causã fecẽ me dñs ferrare in
ppria mea patria. aliã cęnã uero faciã regi.
Hoc aũt rex cũ audisset & illũ plebeiũ cũ suis om
nibus obtulit. ut seruiret scæ brigidę in aeter
num. Plaustrũ quoq; alterũ plenũ ciborũ
ad supplementum eí in sca solemnitate. eidem
rex ad scam brigidã misit. Quib' ingens conuent?
totius plebis saturatus est ualde.

Regina quaedã ad scam brigidã cũ donis suis
uenit. in quib' erat argentea catena fabrefacta.
quae habebat in summitate formã hominis.
Hanc catenã puellae rapuerũ & absconderũ
in thesauris suis. Brigida uero omã paupe
rib' diuisit. Quadã aũt die uenit paup ad
brigidã. & illa nihil habens exiit ad thesau
rũ puellarũ. & inuenit catenã pdictã & eã
dedit pauperi. Hoc puellę agnoscentes

Clm. 2531

Bs. lat 2531
80 R

Abb 4a

uolo ut nocte ad die ieiunes & roges dm̄ ut
erigatur corpus meū. Dixq; brigida illi. Veni
ad hospitiū. & requiesce in eo hac nocte. & faciā
sic uis. Tunc scā brigida in illa nocte ieiuna
uit & orauit dm̄ p eo. Mane aut̄ facto illa exiit
ad hospitiū. & dix̄ incuruato homini. Vade
ad aquā fluminis. & laua te in nomine salua
toris. & roga dm̄. erigesq; ceruicē. & ne descen
das inde donec dicā tibi. Ille aut̄ sic dix̄ fec̄.
& sanatus ē. grās agens do. qui se erex̄ incurva
tum annis decē & octo.

Post hacc aut̄ exiit scā brigida cū scō patricio
epō ad aquilonalē part̄ hiberniae. Quadā
uero die scs̄ patricius uerbū p̄dicabat suis ho
minib⁹. sed in illa hora scā brigida dormiuit.
Et p quā euigilasse dix̄ ei. scs̄ patricius. O brigida
cur n̄ euigilasti in uerbo xp̄i. Illacc ut audiuit.
uenā petens genua flex̄ dies. Parce mihi pat̄
parce mihi sc̄e dei. nā in hac hora somniū uidi.

Clm. 2531

lat 2531
842

ognouer illusione mulieris. acqui roganab-
dnm. acquieuer boues. & uelut ingarios illos man
sueros duxerunt. Ad hec mulier uidens cuncta
mirabilia cpuncta corde credidit. & quam bapti
zu pmanſ discipulo esecuta e & manib. suis cfractis
omib. idolis mundani loca. & seis discipulis sceſſit.
Ille u honorifice sepelierunt corpus apli migrauit
a seculo. & cū eo in pace requiscunt.
Decollat e ab herode rege in iherosoluma vi fri
vii kt aug.

I. uu. Cappe. Casule. xx vi. Cappe dom epi
henrici. v iii. Casule. uu. Dalmatice. u. Sub
tilia. uu. Mappule. uu. Alba una. Stole. u.
manipulos. Subtat. x v. Dalmat. x iii
& Racionale. Liber [illegible] deauratus
Canet. vii. Baculus cristallinus. Sella
rbumea & Labula [illegible] nus fabrilis. & dnā
argentea. Tumbulum aureum. Ampulle. u.
argentee. Cruces due aurea. Dorsalia. uu.
Dorsalia lanea. u. Capeni. u.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

Clm. 3704, f. 181v

cf. Mercy Seat 2 Cod. 8, fr. 11r

cf. Clm. 3704, fol. 181r

Augsb?

Veruntamen quia stantibus videndum,
veniendum, ut resurgant, vos quoque
ad[16] incertę istius vitę consideratio
cluduntur, miserationem permoveant.
et subitaneum eventum uno saltem ex
nium. Ait ergo de concludendo Sennac

Auf fol. 3^{r} sind jeweils nur ein oder zw
fängen zu lesen, manchmal sind es auch
nommen die beiden letzten Zeilen der S
ben sind und folgendermaßen lauten:
De gratia lacrimarum qu{ali}ter aliis {c

fol. 3^{v}
Links oben steht die rote Kapitelzahl II.
der Seite nur ein paar Wörter zu lesen,
folgt ein zeilengerechter Abdruck.

.....
..... e quarum
..... ministr
(tu)dine ..... ex[18] g

Crucef duaſ de Iercuī aureum · Treſ caſulaſ · Albaſ cū
Albā et Manipulo ſcī Bardonīſ · Calicē aureū · Pixidē
et Thuribulū · Cingulū · Colū · ſcandalia ſcī Gudberti · Pallū ·
Canoneſ · u · Ydriam cū manile · Treſ ſtolaſ · Quatuor
aurifrigia · Pixidē argenteā · Candelabra · u · Baſem et unū
Manipulū duoſ aurifrigiū · Tapeta · vi · Toral · u · Chriſtō
bal · Seruitū unū aureū · Altum argenteū · Seruitoriū ·
Calicē argenteū ·

Clm 3704, f. 182ᵛ

lugebat Crauq; ei in ingressu simplicitas: in motu
puritas: ingestu grauitas in incessu honestas: in ceu
nio hilaritas: Animi enī ei' in modestissimo corporis
habitu apparebat. Erat enī parcus in sermone: blan
dus q; in eloquio. Tristem immoq; dolentē: dulci con
solabatur affatu. Hoc p ferebat ex labiis: quod mī
tem aedificaret audientes: fiebatq; ei' sermo exspec
tationi ecclīae utilis: Nihil enī ex omnib' quae egis
set bonis: meritissimis tribuebat: nihilq; in uiribus suis
umquā p̄sumebat. Sed omnē opus suū: addm̄ semp
conferens: in cuncta ab eo auxiliū implorabat.
Bonū q̄d didicerat docebat: uerba tam operib' p̄
cedebat. Scies: quō n̄ est laude dignū q̄d doc et
quis: nisi dicta facta coniunxerit: Sed potius siq̄d
doc et fac: tunc gloriosus habebitur: Vnde et apls
dic̄: Nec cum aliis p̄dicauerim: ipse reprobus efficiar:
Hostem p̄terea inuisibilē: orationib' et p̄cib' repellere
ingū contendebat: pugnans orē n̄ gladio: orationb'
non telo: p̄cib' n̄ ferro: Cuncta aut̄ diēb': cuncta horis:
di efflagitabat p̄sidium: ut dign' p̄ mundi lucē pos
sit p̄uenire ad brauium. Res temporarias: tribu
ebat egenis: ut pisdem mercar et ur: paradisi deli
cias: Deuitabat quidē superbiā: amplectabatur humi
litatē: di semp auxiliū rogans: finē ingrer felicē
postulans: Quis enī illo tempore humilitatē eius
cernens: non primus conpungeretur: Aut quis

Clm. 3717, f. 4r

Cat 3717
4R

Clm. 3717

fatebantur ſaluatoris. Deinde iam hac confidentia acti
cum conarentur parietem eo in loco fodere. ut prędictum opus
poſſent ꝑficere ſponte abſq; eorū labore indirectū. macepia
fuit utnec homini ullū. nec ipſā denq; tumbā. quę ei erat
contigua. ullatenus ledere & corruentis ruina. Sic igitur
cū ministris præſidio. opus adgredientes optatū dignū
beato confessori. atq; honorabile. conſtruxerunt mauſoleū.
Interea adpropinquante die depoſitionis eius annuali. para
bant ciues quemadmodū ei honorificā facerent tranſ
lationē. Praeparabat & ipſa regina uestimenta oīa oloſe
rica nimiū prętiosa. utpote indie tranſmigrationis exuere
illa quę diudū cū eo miserat indumenta. & induere ea
quę tunc prępparabat noua. Igitur cū anno iam uestente
dies depoſitionis eius aduenisset. conuenit in oppidū copi
osa populi multitudo Tunc cuncto clero canore uoces
celebrante melodiam. omnibusq; xpianis inſistentibus ex
cubiis. ablata ē cū diligentia tumba desup confessoris
membra. Deinde cum esset leuatū tumuli optoriū. mag
nū circumstantibus usū ē miraculū. Nam ubi reuelatū
fuerat corpus sem. odor continuo flagrauit gratissim.
Quodq; ita erat solidū. & inlibatū. atq; absq; ulliuſ membroꝝ
diminutione incorruptū. ut uiuere adhuc putaret & ſur
rumulo. Et quod his adhuc mirabiliuſ ē. ita barba &
capilli eius quotempore habitus fuit iuxta morē fuerant

Clm. 3717 fol. 86r

Clm. 3717

oleo liquore. addomū funeris ecto accedit. Dicebat
hoc sibi innocturna uisione asco elegio p̄ceptū fuisse.
ut allato oleo liquore sanaret. ab mō modo mulierē.
Ingressus ergo domū. uidit corpus mētis lamenta. animū iacere
tumidū & gelidū. Et mus accedens confidenter cautione sci.
punxit oleo qđ deferebat corpus. & ait. Hanc mandat fesele
gius. ut in nomine nominis xp̄i. & surgas modo sana ab hac
peste. Et confestim oleo sco. uisera & penetralia. coepit palpe
bras oculorum commouere. & ueluti egrauissimo somno exci
tans suspirare. Deinde mira celeritate detumescente corpore.
& ruri iam ampliusque resumens femina resedit. Nec mora post hæc.
& omni dolore fugente. de corpore. nec ullo tumore remanente.
incute. facie & iam decorata rubore surrexit deleculo. bene
dicens & glorificans creatorem. qui se reuocasset a morte. Sana ergo
ergo effecta. coepit eos compellere. illic eo die cibum sumere.
Nec aliter destitit. neq; permisit eos domum suā exire. nisi pran
dio apposito. ipsa eis frequens & miscere & ministrare.

Post hos aut dies. fuerat quod dā fustum. in rure nouio ma
gense admissum. Cūq; persona admissi facinoris que requir.
Inuenis quidā pernaciuum eidem culpe conscius compellabatur.
Habebat aut idem iuuenis eo tempore cū genitore suo quandam
contentionē. ob quā inde lice & insidias a moliebantur incendere.
Tum ergo occasione repesta. & sat is accusare. repellens a se huiusce
opinionē. coepit eadem suppatrē uelle deflectere. Ducumq;
ingens inbuuismodi iurgiū. uterq; In publicū. Et conglobans

Clm. 3717

f. 92r

Abb. 5a

Clm. 3717

manubriū fossoru manib; eius inhesit; Sicq; miser opus pri
sumptū ꝑficere nequiuit. Sequenti quoq; die immanib; suis uermi
b; ebullientibus miserabiliter expirauit. Ex quo facto tan
tus timor adoleuit inpopulo. ut nullus deinceps quāuis
ꝓbabilissimis. preter elegiū. huiusmodi negotiū aude
ꝛet attemptare; Elegius ergo cura pastorali susceptā. stati
im ex ordine suę ordinationis. coepit assiduare et galeatū
illum; Est enim haut procul aburbe uiromandensi. in co
silicę loco. ubi quondā martyr effluuio elevatus
abeusebia. inmonte fuerat tumulatus; Elegiusq;
diuino nutu instigatus. uolubat inanimo. sedes
bere. proclamabat populo. nillic habere corpus quo
cum loco uenerabatur. sed cē ponus inparte alte
riore; Cumque diu huiusmodi cōmio. memem
eius stimulare. coepit tandē sagaci inquisitione.
ꝓbasilicę pauimentū. huc illuc que emittere.
sic ubi sacratū tumulū possit deprehendere; Sed
cū nullatenus inditū tumuli. reperire. coepit
afrib; destitui. prequenab; cūctis more. inter
cū illius cōmemoratoribus. qui dudū ꝓhuiusmo
di inuestigatione. supbiamente lugubri mor
te. uitam finisse; Nec non & amiquitatē cor
poris. longinquitate tam temporis consumpta
q; adnihilū impulueremerudaci obtutemes.

Clm. 3717
f. 102r

Clm. 3717

nri cordis excęcauit. ꝑpter nullã deiam
amdigno. qua eaque terrena sunt concu
piscãt. & sollicitudinib; sęcl & uoluptatib; de
seruim. Singuli nr̃m hodie. sic sua eneã nr̃am
discuam deprehendimus nos mundũ diligere.
& mentẽ nostrã uterrenis cogitationib;
affixã esse. ꝑpt̃ mollicie & delicã nr̃am.
Dies ia declinauit aduesperũ. hora cęne. est
tẽp nostrũ. & nos cęca infidelitate. arbitram
mane uerũ existere. Ecce cęleste regnũ in
ianuis ẽ. & parat̃ ut̃fulgeat. & nos ne hoc
cogitare aliquando uolum. necaudire.
Signa & ꝑdigia quęadõ sunt ꝑdicta. iã fac
ta sunt. Fames. terre mot? timores. malę
auditiones. gentiũ cõmotiones cognoscim̃.
& nos necaudim̃. necaspectu conremiscim̃.
O mis sęl & ęlecta ante tribulationẽ quęcun
ẽ collegunt. & adhuc assumunt. ianua
deant confusionẽ illã magnã. quę uniuer
sũ obruet mundũ. Iaqua messis sęli finis
admetendũ puenit. & angeli accinti & ꝑ
parati. falces tenent manib; dñi expectan
tes imperiũ; Timeam dilectissimi frs. qua
iã undecima hora diei ẽ & uię nostrę.

Clm. 3717
f. 116r

immoret maligna concupiscencia hrua anima;
F r. confige sep addm poracionef & ieiunia
aaq; lacrimaf. ut liberereris abomnib; laqueis
& scandalis passionu; Nec arbitrereris frater
diu uicturu nris. & p hoc tepidf effectf.
unmalis cogitationib; t. actib; immorereris.
Na sisubito rapit anima tua aie. & peccatrix
aaq; foedissima repperiet nonhabens tps
penitencie ultra necessit la uenie digna.
E rqdtunc dicef mort. inhora separationis tue
offr. Prouenit naq; uncondat tibi fcdm
dni preceptu. necmomto horat la uiuere nec
ee sup tra. Uenit ego exinprouisu morf.
& inuenit hominem peccatorem fortem & di
uite com putantem sibi multos annos. &
requie intempore longiore. & diuiciarum summam digtas
suppliciorem usuraq; pecuniarum sibi inprolixiorem uita
atq; delicias parientem. Uenit ergo ut dixi uelociter
morf. & omnia simul inmomento destruit & suppliciones
& diuinas & sollicitudines atq; cogitationes uanissimas.
Uenit iterum morf. & inuenit iustum
sed iniquus aeternus. sollicitu & celestes
sibi congregantem thesauros. poracionef
& ieiunia. & opera bona. Habito ergo poculis

Lat 3717
115R

& insaciabilē somnū · uam loquiū qq & inscondicos risus; Inomnib;
aut hīs in desperationē semet ipsū deducat · Siaut vigilauerit semp q;
suū p̄sidiū agrā dī quęrat · semp q; ei auerlabitur · & ab ipsa
docetur quom ea placere debeat · Et q; ei in eo ipsa grā lauset
quę ei laudē exibeat; Quē admodum siquis attendat in spe
culū · idē ipe ē qui uideat & qui uidet̄ur; Sic & gratia ·
ubi inuenerit requiem · ubi inhabitat & inha
bitatur · & efficitur ut prædixi lauis & qui lau
dē exibeat; Neq; enī absq; huius consilio cor sibi valebit
sufficere retribuat aut ei quod abea p̄ceperit · & exuno
eius · ei dē offert potum veluti si dicas ex compunctione eā
retribuę ei lacrimas · Et ex dulcedine unu eā humiliationē
ei gfert cor dis & ex ultate quā sumpsit eidē concinit psalmos
Absq; p̄sona siquidē indigens eē uidebitur speculū · Cū vero
acceperit p̄sonę cuius libę optatū · ex eo quod accepit retribuit;
Exornatus quis in eo attendat idē uidebitur in ipso speculo ·
exornatus; Similiter & homo absq; gratia diuina in opis eē
uidet̄ur et indigens · Si uero p̄meruerit grām ex hoc ipso
quod fuerit adiutus ab ea poterit inse emēda re vir
tutes; Si aut denuo fugauerit eā desolatur inueniet̄.
ac nudus & habitans in eo cogitationes turpes ac sordidę
nec ea corax in domicilio Hominis ē q; gratiā inuocare ·

Clm. 3717, f. 157v

lat 3717
157 v

anim barbararum cōmota sunt · & regiones nr̄e desolate f
ut nos meamur dn̄m poenitentiā agere mus; Cum indi
geamus quaq; potentia non dierum ac mensiū sed tempor
plurimorum · & nec quidē sic con uersi uolumus; Poen
tiam itaq; agamus fr̄s ut peccator nr̄or̄ ꝑpitiatore dn̄m
habere possimus; deplicemur eū quia exacerbauimus eum.
Humiliemur ut exaltet nos; defleamus ut lętificet nos;
Plangamus ut consolet ur nos; Prouocamus ad nos confuetu
dinē malā · & quasi uestimento uitutis animu induēm;
Maxime nos quidam angelicā conuersationē meruimus; Ecā
nē diluui intermulcatu dinē tempor; corpentaum assuma
mus mensurā ac regulā illā bonā atq; ꝑfectā patrū nr̄or̄;
Nē hodie abstinentiā arripiat · & cras conuiuia celebre mea
piat ne hodie ipsum potū aquę accipiat · & cras uina pegri
na ꝑcapiat; Ne hodie dyscolus sit · & cras ꝑ quiras diuer
sa calcamenta; Ne hodie cilicina veste · & cras mollib; induat.
Ne hodie uilissimo habitu · & cras compositus & ornatus incedat.
Ne hodie mitis atq humilis · & cras uero pōulans atq; superb;
Ne hodie quietus & obediens · cras aut turbidus & dī ctra
dictor exultat; Ne hodie flectum & lamentatione · & cras

Cam. 3717
f. 146r

cf Clm. 560, f. 149v

den 11.11.1988/Be.

Nr. (05 51) 39–44 61
l
703

tuā semp confidere· qui aperuisti os sub muga
lus· aperi os meū in laudē & gtam gre tue;
Qui posuisti terminū mari uerbo pcepti tui.
pone & iā terminū cordi meo· p gram tuā·
ut non declin & ad dexterā aut ad sinistram;
a pulchritudine tua· Quia quā in deserto
tribuisti populo non credenti· & contradi
centi tibi· O a mihi compunctionē· & oculis
meis lacrimas· ut defleā dieb; ac noctib;
dies uite mee· Cū humilitate· & caritate·
& puritate cordis appropia oratio mea
in cōspectu tuo dne & dona mihi sēm sēm tuū·
ut tibi offerā manipulū confessionis & con
punctionis recte· & dicā gtās ei· qui mihi
haec tribuit· ut & ego offerā ei· quae ab ipso
pcepi· Et ad orationē pcidā ei qui mihi tanta
largitus ē· ut & iā ego deferā ei· quae accepi·
Exaudi dnē orationē serui tui· precibus
omnium scōrum tuorum· qui es sup
omnia dr benedictus· in scta scloꝝ amen;

Sermo

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

Clm. 3717, f. 163v

Clm. 3717

f. 163v

Descriptio libr[orum] Domini n[ost]ri [illegible]

I. O melig ꝓnuntiandu.

II. O melig gregoriu[m] ꝙ pastorat cura

et ꝓdicator Isaiæ

III. Missale cu[m] lect[ionibus]. & evuangt. & grad[ualibus]

5 Gerit

IIII. P[rosa]r cu[m] libro ymnor[um]

Qd cu[m] hoc & ꝓ miss[is] 5 Gerit

V. Antiphonariu[m] cu[m] ymnario.

VI. O rdo.

VII. I tē Ordo.

VIII. C 5 Gerit raduale 2 lib[er] sequent[iarum] & tropor[um]

VIIII. Liber ymnor[um]

X. C anones. 2 Lib[er] Vualefridi

XI. C anones.

XII. I tē Canones

XIII. Cassiodorus In Psalmos.

XIIII Augustē solilog

XV I tē Missat lib

XVI Lectionar[ium].

XVII. Nocturnalis lib.

XVIII Geneſis

XVIIII Lib[er] Numeri. 2 Deuter[onomii]

& libris Tull[ianis]

XX. Regum.

XXI Salomon. Iudith. Mach

XXII Epl[ae] pauli cu[m] exposit

XXIII Morat Iob a primo usq; in XVII.

XXIIII Morat Iob a XVII. usq; in fin[em]

XXV I tē Psalmorat.

XXVI Omet gregorii In Ezechiel

XXVII Augustinu In Psal[mos]

XXVIII I tē Augustē In Psal[mos]

XXVIIII I tē Augustē In Psal[mos]

[illegible] Graf von Arnstein 1064 † 1077

[illegible] lib. 34 [illegible]

Cem. 3727, fol. 195v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Fhgstelle)
COD: lat. 3727
fol./S.: 195 v

Abb. 14

xxx. Augustini epistole ad diuersos

xxxi. Augustini de virginitate sancte Marie & de ix. vita sancti Basilii

xxxii. Sermones de carnatione domini

xxxiii. Expositio in vetus testamentum

xxxiiii. Explanationum in Ysee. & reliquorum ppt.

xxxv. Libri Gregorii de sententiis ppt.

xxxvi. Rabani epi super

xxxvii. Expositio in Cantica canticorum

xxxviii. Expositio in epistolas

xxxviiii. Historia illustrium

xl. Agones apostolorum

xli. Apologetici Gregorii nazanzeni

xlii. Vita patrum & dialogi

xliii. Passionarium

xliiii. Vita [illegible] Nicolai.

xlv. Vita sancti Basilii

xlvi. Vita sancti Symeonis stylite

xlvii. Vita Loth et elemosina.

xlviii. Epistole arnoldi

xlviiii. Sermones et cathabalisse

l. Ser

Clm. 3727. fol. 196r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Lat. 3727
fol./S.: 196R

INCIPIT PROLOGUS EPISTOLARUM SANCTI HIERONIMI PRESBITERI AD SOFRONIUM ET ALIORUM AD IPSUM.

I Epistola beati damasi pape ad hieronimum de questionibus grecos.

II Item hieronimi ad damasum de octo uindicus [illegible]

III Eiusde de egressione filiorum israel ex egypto.

IIII Eiusdem de isaac.

V Eiusdem addamasum.

VI Eiusdem de tractatu origenis super epithalamium homeliae duae.

VII Epistola hieronimi de confessione fidei symbuli quae in ecclesia

VIII Item epistola heronymi ad papam damasum de symbulo & debere &

VIIII hieronymi ad papam damasum de fide cum anathemate non communicare

X Eiusdem addamasum unde supra.

XI Heronymi de seraphim & decalculo addamasum.

XII Item hieronymi ad damasum de seraphim & decalculo & de quibus nobis

XIII Item hieronymi ad eundem de osanna.

XIIII Item hieronymi de filio prodigo. Numero. X.

XV Hic incipiunt epistole hieronymi ad augustinum & augustini ad hieronymum.

INCIPIT LIBER MAGNI AURELII CASSIODORI SENATORIS DE ANIMA.

I Quid amici requisuerunt me.

II Quid eis responsum sit.

III Quare anima dicatur.

IIII De diffinitione animae.

X De equalitate animae.

BIBLIOTHECA REGIA MONACENSIS

Clm 3730, f. 1r

ii
xxx H ier̄. adiulianū ecorritamria.
iii
xxx H ier̄. adoceanū deunta clericorū.
iiii
xxx I tē adeundē deunuus uxoris uirū.
v
xxx P ammachius &oceanus adhieronimū pbrm.
vi
xxx R escripteū hieronimi adipsos.
vii
xxx L iber beati hieronimi adaurēū. inquo ea quę inlibris
viii periarcon contra catholicā fidē sunt pandit.
xxx H ier̄. apologeticus adpammachiū.
viiii
xxx I tē adeundem.
xl I tē adeundē deoptimo genere interprętandi.
xli H ieronim adripariū aduersus ugilantiū numero.
xlii H ier̄. adflorentiū deorteu amicitię.
xliii I tē adeundem.
xliiii H ier̄. admarcū pbrm calcediae.
xlv H ier̄. adabigaum hispanum.

I nCapsa aurea ret s reddit.

Detunica dñi. Delsestimo dñi. Delligno oñi.
Ret s matę Delsestimo s̄mane. tē deuest ei. iii
Philippi lacobi. Simonis I Taithei. Georgii.
Pelagii. fabiani Agapeti. Audifax. xpofori.
Felicisa Reguly. Zenonis. Agnetis Cecilię.uenis.
Agathę Ceorlię Tiphenię. Delapillus slustinę
Iuliane xpinę Margaretę Auręę.
Scolastice Felicitatis

INCIPIT EPISTOLA PAPE DAMASI AD HIERONIMŪ PRAESPITERŪ

Cem 3730, f. 2r

Abb. 15a

Sunt aũ quidẽ euangelio interrogationẽ pẽri
cent. dnẽ quotiens peccabit in me frater mꝰ. & dimittã
ei usq; septies? Dicit ei ihs; Non dico tibi usq; septies? sed
usq; septuagies septies? Erputant mostrem atq; peccatum
in septima progenie sabbati Zasse quando enoch raptus est.
& non inuenie batur quia transtulit illum dꝰ? Del xx aũt & sep
tem illam expositionem sequuntur. in aduentu xpi mortis
atq; peccati acculeum eẽ confractum? Ponam & aliam
opinionem. ne quid uidear preter gressus; Quidam septimũ
annum remissionis. & quinquagesimum iubelei. & quadragen
tesimum nonagesimum. quod uolunt intelligi septuagies
septies? multis modis inter prẽamur? Asserentes ob hanc
causã quinquagesimi & quingentesimi numeri. sacrati in euan
gelio positũ debitorẽ. & quinquagesimũ psalmũ pẽnitentiæ qui
septẽ confitẽtes septimanis. & in principiũ ogdo adis erumpit.
Verumne longius sermo procedat. huc usq; sup hoc locutũ eẽ suffi
ciat. quia & exhis quæ resp sim. ingentẽ tibi disputationis silua
poteris ipse conficere. sciens origenẽ duo decimũ. & tertiũ de
cimũ. in geneſim librũ. de hac tantũ questione dictasse.

DE EGRESSIONE FILIORUM ISRL EX EGYPTO.

III Cur dꝰ loquitur ad abraham qd quarta pgenie filii isrl essent de
aegypto reuersuri. & postea moyses scribit. quinta aũ pgenie
ascenderẽ filii isrl de terra aegypti. qd unq; nisi exponatur
uid & eẽ contrarium. HIERONIMUS.

Hoc uero problema cũ legissẽ. coepi mecũ tacitus aestuare. & uestigio

Clm 3730. f. 5v

ab iacob · cui tam cito uenerit ammirat · ut loquat · cel
credentiū fidē · Quod ibi delectabiles offerunt · h
placens dō ſalus eſt peccatq · Peſim ſequitur benedictio
& cuius odore virtute reſurrectionis & regni aperta uoce
pnuntians · quomodo eam adorant eū fratres ſui & ſer
uiunt ei credentes exiſti · Qua igitur iniquitas inimica
uultucie · eſau in diſcordiam conuertatur · & nece fraudolentus
excogitat · dicens in corde ſuo · Adpropinquant dies paſſio
nis patris mei · & occidā iacob fratrē meū · Diabolus fra
tricidas iudaeos in cain, ante pmeditantes · eſau manifeſtiſſime con
fratr · Tempus quoq; interfectionis oſtendens · Adppinquent
inquit dies paſſionis interficiā fratrē meū · Quappr
rebecca ideſt poenitentia nunuauit uiro fris inſidias · Qui uocato
iacob · pcepit ei ut meſopotamiā pergeret · & inde accipe
ret uxorem · degenere laban ſyri fratris matris ſuae ·
Quomodo itaq; fratris dolos fugiens meſopotamiam ui
dit iacob · ita & xps iudeox incredulitate compulſus pficiſcit
Ingalileam · inde ſibi exgentibus ſponſam ſumpturus eccl̄am ·
Haec ſup dictus uir · Noſ aut nonueniſſe dnm niſi adoues
perditas domus iſrahel · nec uoluiſſe panē accipere filiox
& dare eum canibus · & benedictionē primm iudeox populo
detuliſſe · quibus ſunt credita eloquia dī · & repmiſ
ſio & legis latio & confeſſio teſtamenti · Verū quia illi crede
re noluer · ad iacob minorē populū · benedictionē ee tranſ
latā · neq; tam minorē filiū penitus fruiſſe deſpectu · quia
cū ſub intrauerit plenitudo gentiū · tunc oms iſrl ſaluus erit ·

Clm 3730, f. 9r

quō bona ubera tua supuinū· & odor unguen
sup oīa aromata· Multi habuer aromata· Reges
austri dicunt aromata salomonu· & plures alia aro
mata possider· ſ habuerit quis quanta lib· nposſ
sunt xpi odorib⁹ cōparari· Dequo nunc sponsa
ait· Odor unguentoꝝ tuoꝝ sup oīa aromata·
Ego arbitror quia moyses habuit aromata· & aa
ron· & singuli pp hēditarū· Verū siuidero xpm & sua
untatē unguentoꝝ eius odore pcepero· statim sentē
tiā fero dicens· Odor unguentoꝝ tuoꝝ sup oīa
aromata· Oleū effusū nom tuū· pp hēditarū sacramtū ē·⁊
tam ummodo do nom ihu uenit inmundū· & unguentū
p̄dicat effusū· Ineuangelio quoq; mulier accipiens ala
bastrum unguenti· nardi· pistici· p̄cioſi· caput ihu pedesq;
p fudit· Diligent obserua· quę dedua⁹ sup caput fuderit
saluatoris· siquidē peccatrix sup pedes· & ea quę dicit non
fuisse peccatrix sup capud eius fuisse monstratur·⁊ Obserua
in quā & Inuenies Ineuangelica lectione· nonfabulas·
& narrationes· ab euangelistis· sed mysteria ee conscripta·⁊
Impleta ē itaq; odore unguenti domus· siquod peccatrix
habuit adpedes referendum ē· siquod ea quę non peccatrix
ad capud·⁊ Hec mirum domum fuisse odore cōpleam·
cum hoc odore mundus compleus sit·⁊ Scribit ineode loco·
desermone lepso & domo eius· Ego puto lepsu·
mundi istius ee principē· & hunc lepsu sermonē
nuncupari· cuius domus adaduentū xpi· suaui odore

Clm 3730, f. 13r

mons domus dī. & uenit & adtē sponsus similis capreae
nulo ceruorum super montes bether. ⁊ Cernit sponsus ad
ppinquasse uicinus qui ante sup montes uersabatur.
& colles adsimilat eum transilientem atq; salientem. ⁊
& posthaec adse & adalias adulescentulas aduenisse cog
noscens dicit. ⁊ Ecce hic stat post parietem nr̄am ⁊
S iaedificaueris parietem & feceris aedificationem dī. uenit &
post parietem tuam pspiciens p fenestras. ⁊ Una fenestra
uns ē sensus. phunc pspicit sponsus. ⁊ Alia fenestra. alius
est sensus. & phunc sponsus sollicite contuetur. p quos enī
sensus non perspicit sermo dī. ⁊ Quid sit autē pspicere per
fenestras. & quomodo peas sponsus aspiciat sequens doce
bit exemplum. Ubi non pspicit sponsus. ibi mors inuenit
ascendens. ut legimus in hieremia. ⁊ Ecce mors ascendit
p fenestras uestras. ⁊ quando uideris mulierem ad concupiscen
dum eam. iam mors ascendit pfenestras tuas. eminens pretia
intellege quia in medio laqueos ambulas. & subtus machinas tran
seas imminentes. Omnia rebus plena sunt. diabolus laqueis
cuncta compleuit. ⁊ siautē uenerit tibi sermo dī & coeperit emi
nere de rebus. dicens. Anima nostra sicut passer erepta est de
laqueo uenantium laqueus contritus est & nos liberati sumus
B benedicti uos dño qui fecit coelum & terram. Eminet igitur
nos
sponsus pretia uiam tibi faciens. ihs descendit ad terras. sub
iecit se rebus mundi. ⁊ Videns magnum hominum gregem
rebus impeditum. nec eum a balio nisi ase posse conscindi.

Clm 3720, f. 26r

scriptura: & coluerunt & seruierunt creature
uius quam creatori: qui est benedictus ds in scla: Vides
igitur quod paganitas ē qua xpianitas: & quod intēpo
rē ē natus sed semper natus erat de patre: dicit beatus
apl's. Invisibilia enim eius a creatura mundi per ea que fa
cta sunt intellecta conspiciuntur: sempiterna eius uirtus
& diuinitas. Vides igitur quod xp̄c filius di unus di ē
non tēporalis: sed sempiternus: quod de substantia diuina
patris natus ē semper. Ipse aut saluator in euangelio:
quod nascitur de carne caro ē: & quod nascitur de spu spūs ē:
quo dī sp̄s ē: & quod uerus dī ē filius di dicit scriptura:
Erat lum uerum quod inluminat omnē hominē uenien
tē in hunc mundum: & iterum ipse euangelista beat?
h ic ē ihs xp̄s dī uerus: & quod semp erat aut ipse. In princ
cipio erat uerbū. & uerbū erat apud dm: & dī erat uerbū; & qđ
omp̄s est filius omniū creator. Aut ipse euuangelista beat?
Omnia p ipsū facta sunt; Si ergo omnia p ipsū facta sunt
uisibilia & inuisibilia: quomodo dicit ante passionē salua
tor qđ de die & hora nemo nouit: neq; angeli celorū:
neq; filius hominis: nisi pat̄; attendens igit̄ uidet quod
propt̄ infirmitatē hominū dixit se ignorare tēpus finitionē
ne negligentiores efficiant̄ homines; Nā & humilitatis
suæ hoc dixit, ppt̄ carnē passionis: qua quasi homo ho
minibus uidebat̄ & infirmitas omniū tacuit; Res quidē
gerendas insēto eis adnuntians atq; innumerans: Die aut̄

Clm 3730, f. 29v

lum templi scissum ē. & uniuersa dom̄s israhel erroris nu-
confusa. Quando iosephus refert sacerdotes ex abditis templi
institutū celestium audisse uocē, Transeamus ex his sedibus. Est un-
quidā a quo ego plura didicisse me gaudeo. & qui hebreū
sermonē ita elimpsit. ut im̄ scribas ex caldeis existim& un-
us longe alia uia ingressus est. Ait enim eū nullū pphārum extra esaiā uidisse seraphym circa dm̄ stantia. &
ne ipsa quidē seraphym alibi lectitari. Deinde consum
mationis & captiuitatis hierusalē que sub nabucho donosor
facta ē signum premissum ee, Abozia quippe sub quo p
phāre orsus ē. usq; ad sedechiā qui extremus regnauit,
Et qui cecus in babylonē ductus ē fuisse reges xi. & duodeci
mum godoliā quē constituerat rex babyloniae sup terrā
quē im̄ fecit ismahel filius nathanihel im̄ media sepulas
reliquarum patriae parricida, Et has ē duodecim alas. &
e quibus quatuor facie suā uelent. sic in non nullis exempla
ria inuenit. iiii. uolent. iiii. pedes comegant, Ex his quippe
xii regib; iiii tamū iustos fuisse reges. oziā. ioatham. ezechiā
& iosiā. qui sublimes p singulas captiuitates glorificare dm̄
audeant. sēs. sēs. sēs. dns̄ dns̄ sabaoth. Reliquos uero ppt̄
peccata uelare faciem. & alios quia in captiuitatē ducti
sunt. pedū uelare uestigia. Sup liminare uero sublatū
& domū implēā fumo. sic sup̄ diximus. euersionē hierusā
lem. & incendiū templi exposuit. Et quia semel ex us cepi
referre sententiā & ea quē nec dū ame sunt tracta cūgā,

Clm. 3730. f. 40v

propeccatoribꝫ totius creature. gloriosꝰ
guis effusus est. ¶ Cūq; meremib; minora non
deris. immeritis maiora tribuisti. ¶ Numquā
dedisti mihi hedū utcū amicis meis epularer.
ffas ist. ¶ Dic potius. utcū epularer. ¶ aut
potest esse aliqua iocunditas. nisi patre tcū
celebrante cōmunium. ¶ ſatium exemplo doce
re ꝑsentē. ¶ Reuerso filio iuniore. ꝙpater lętatur
ꝙpueri. ¶ Manducemus aīt. ꝙepulemur. ¶ non
manducate ꝙpulēmini. ¶ At tu. ea mīte qua
inuideſ fratri. qua apatris recedis aspectu
ꝙsemp inagro es. nunc quoq; uis absente eo in
re cōmunū. ¶ Nū quā dedisti mih hedū. ¶ Numquā
pater dtiora dat munera. ¶ Habes utulū immo
latum. Ingredere manducа cūfratre. Quidhe
dum quaeris. cui agnus est missus. ¶ ⁊nesimules
te nescire quodmissus est. Iohannes tibi eū mere
mo demonstrabat. ecce agn̄ dī. ecce quitollit pec
cata mundi. ¶ Et pater qui dē. quasi clemens ꝙpo
nitentiam tibuens. tehortatur adutulum.
non immolans hedum. quēstare seis aministris.
Tuuero infine sēti ipse tibi es hedum immolatarus.
antichristum. ¶ Cū amicis tuis immundis spiritib;
eius carne saturandus. ¶ Explēto uatcino. tuē
fregisti caput draconis. dedisti cum mescam populis
aethiopum. ¶ Cumautem filius tuus. quicomedit

Clm 3730. f. 59r

Et ego quidem qualibus cumq; uiribus quas dns suggerit ea
illa testimonia quae adhibita sunt · adstruendae utili
tatis mendacii · aliter opostere intellegi ostenderem · ut ubi
cumq; eox firmę ueritas doceretur quāquam quia enim tes
timonia mendacia ee non debent · iam non debet fauere
mendacio · sed hoc intellegentia tuae relinquo · ⁊ Admota
enim lectione · diligentiori consideratione multo id fostasse
facilius uidebis quam ego · ⁊ Ad hanc considerationem cogat
te pietas · quam cognoscis fluctuare auctoritatem diuinę
scripturarum · ut ineris quod uiris quis credat quod non uiris
non credat · ⁊ Si semel fuerit psuasum aliquos illos uiros ·
p quos nobis haec ministrata sunt · in scripturis suis officiose
& potuisse mentiri · ⁊ · Nisi fosse regulas quas darius cer
quibus noueris ubi opostear mentiri · & ubi non opostear · ⁊
Quod si fieri potest quod nullomodo mendacii dubiusq; ratio
nibus id explicet · queso neme onerosum aut impudentem
iudicet phumnatem ueracissimum dni nostri · ⁊ Nam
ut no dicam · nulla ceste non mągna culpa mea erro
ueritati faua · si recte inte ueritas potest fauere mdacio ·
Multa alia cum sinceriissimo corde tuo loqui cuperem & de
xpiano studio conferre · Sed huic desiderio meo nulla episto
la satis est · ⁊ Uberius id possum pfratrem · quem mittendū ·
& alendum dulcibus atq; utilibus sermocinationibus tuis
missse me gaudeo · ⁊ Et tamen quantum uellem · nec ipse
quod deus pace dixerim forsitan capit quamquam in nihilo

Clm 3730, f. 68r

celebranda. ¶ Quæ tam sinumquā fuissent necessaria. Infruosa
ista atq; inanitē peiis machabei martyres fierent. ¶ Postremo illud
qđ pdicatores grāe. xpianos iudei tamquā hostes legis pseque
bant. hosatq; huiusmodi errores ut unia dic̄ se damnare. & ut
stercora arburatū ut xpm lucri facerē. non obseruationes le
gis simore patrio celebrarent. sic & a ipso celebrata sunt sine
ulla salutis necessitate non sic iudei celebranda putabant.
aut fallaci simulatione qđ in pcto reprehenderat. ¶ Nam si ppt̄
ea illa sacramta celebrauit quia simulabat se iudeum ut illos
lucri faceret. cur & ea non sacrificauit cum gentibus. & quia
& his qui sine lege erant tamquā sine lege factus est ut eos
quoq; lucri faceret. Nisi quia & illud fec̄ ut natura iudei. &
hoc totum diceret non ut fallacit̄ se fingere ee qđ non erat.
sed ut misericordit̄ ita subueniendo ei sentire. ac si ipse
in eode errore laborare. non scilicet mente mi astu. sed eo
patientis affectu. ¶ Sic̄ eo ipso loco generalit̄ in multa. fact̄
sum infirmis infirm. ut infirmos lucrifacerē. ¶ Et sequens
conclusio. Oma omīb' factus sum. ut omes lucrifacerē. ¶
Ad hoc referenda intellegam⁹. ut cuiq; infirmitati tamquā
ipse ipso misereat apparear. ¶ Honeti cum dicere. quis
infirmat. & ego non infirmor. & Infirmitatē alterius si
mulasse potius quā doluisse uolebat intelligi. ¶ Quare
attipe obsecro ingenuā & uere xpianā cum caritate se
ueritatē ad illud op' corrigendū atq; emendandū.
IETTIAIH ωAIAM. ut dicit̄ cane incomparabilit̄ eni pul

Clm 3730, f. 72.v

chrior est uerus xpianor quã elena grecor. Troiste enim
fortis nostri martyres aduersus hanc sodomam quã proilli
illi hereos aduersus troiã dimicauerunt Neq; ergo hoc
dico ut oculos cordis recipias quos absit ut amiseris sed ut
aduertas quos cũ habeas sanos & uigiles nescio qua simula
tione auertisti ut intendere ques consequanter aduersa?
§ Semel credidum fuerit posse honeste accipi scriptorem di
uinor libror & alig sui operis partem mutari. Scripseram iam
hic aliquando ad te epistolã quę non plata est. qua nec prex
cui perferendã tradideram; Ex qua mihi illud suggessit est cũ
ista dictarem. qd in hac quoq; prã mittere non debui; Ut
sialia est sententia tua eadem; est melior timor in meo;
libenter ignoscas. Si emi aliũ semas uerũ, utrũq, magna
culpa mis error uerum fauor. si recta inquoquã uerus potest
fauere mendacio. De origine aũt qd rescribere dignatus es. iam
sciebã nonnullũ in ecclesiasticis literis. si nomnib; recta &
uera que inuenerum adpbare atq; laudare. falsa uero & prava
inpbare atq; rephendere. Sillud de prudentia doctrinaq; tua
desiderabã & adhuc desidero ut nota nob facias ea ipse a quos
errata. inquibus a fide ueritatis ille ut tam recessisse cog
noscat; in libro eius qui cunctos quos memmisse potuisti scripto
res ecclesiasticos & eor scripta commemorasti. commodius ut
arbitror fiere. si nominatis eis hereticis quas ee nosti. quando ne
ipsos quidem pmittere uoluerit subiungeres etiam inquib, caue
rent essent. Quamqua nonnullis etia pmisit quos scire cupere.

Clm. 3730, f. 73r

filios circūcidant · si sabbatū seruent · ut paulꝰ in tymotheo
& oīs obseruauere iudei · Si hoc uerū est in cerymthi & hebi
onꝫ dilabim̄ heresim · qui credemt esꝫ in xp̄o ꝓpt̄ hoc solum
a parentib⁹ anathemꝫ zati s · qđ legis cerimonias · xp̄i euangto
miscuer̄ · & sic noua confessi sunt ut u&era n̄ amitterem · Quid
dicā debebiontis qui xp̄ianos ee se simulant · usq; hodie ꝓtas
orientis sy nagogas · Imō iudeos heresis ē que dicn̄ mineę · &
apharisei s nunc usq; damnat̄ · quos uulgo nazareos nuncupant ·
qui credunt in xp̄m filiū dī natū de maria uirgine · & eū dicnt
ee qui sub pontio pilato passꝰ ē & resurrexit · In quē & nos credim̄ ·
Sed cū uolunt & iudei ee & xp̄iani · n̄ iudei s nec xp̄ani · Quo
ergo te utꝫ ipso uulnusculo medendū putas · qđ acuto ferrū
immo punctū dixit · huius sententię medearis uulneri ·
qđ lancea · & ut ita dicā phalarica mole percussꝰ est ·
Neq; enī eusebē est criminꝫ in explanatione scripturarū ·
diuersas maiores sententias ponere · & heresi sceleratissimę
rursū ineditam introducere · Sin aut hęc nobis incubit neces
sitas ut iudeos cū legitimis suis suscipiam̄ · & licebit eos ob
seruare in ecclesiis xp̄i qđ exercuer̄ in synagogis satanę · dicā
qđ sentio · Nulli xp̄iani fient · sed nos iudeos facient · Quis
enī xp̄ianoꝝ hoc patienter audiat qđ intra epta ēt nascit̄ ·
Iudeus erat paulus · xp̄ianus aut factus n̄ iudeoꝝ sacramenta
reliquerat · quę ēuenient ille populus · & legitimo tēpore
quo oportebat acceperat · Ideoq; suscepit ea celebranda cum

Abb. 99

uolum anima sibi corpus elegit & melegendo cū falleret cur

Aut cū mecorpus cogeret cur intrare necessitate nascendi alia corpora occupantib; animarū turbis ipsa aliud nonuenit. & sic̄ inspectacul aliquo locū. tra carnē non quā uolui sed quā ualui occupaui

Numqd hæc & alia uel dicere possum uel sentire debeamus Docē igit̄ quid sentire. quid dicere debeam. ut constet nobis ratio nouarū animarū singulis corporib' singillatim q; factarū. Ego quidē n̄ de ingenuis si saltum deposcus paruulq; quas in hac uita parump̄ dixi aliqd in libris illis deliberē arbitrio. quod quale sit & cur mihi insita quā habemus in manibus questione n̄ sufficiat in mihi & eum ipsum de tertio libro locū excerptū his literis inseram. Nam ita se habet. Decruciamb' autē corporis quibus affligimur paruuli quorū p̄cata nulla peccata s̄ sanimæ quib; animantur n̄ prius quā ipsi homines ēe coeperint maior querela & quasi miserior deponi solet cū dicitur. quid mali fecerunt ut ista patiantur quasi posset ēe innocentiæ merito ante quā quisq; nocere aliqd possit. Cū aut̄ boni aliquid operatur dī in emendatione maiorū cū parvulorū suorū qui est carn̄ doloribus acmoribus flagellantur cur ista non fiant quando cū transierint p̄ non factus erunt in quibus facta sunt. Propt̄ quod aut̄ facta sunt aut meriores erunt sit̄ poralib; incommodis c̄mdari pectore elegerint uincere. aut excusationē infirmi udmi supplicio non habebunt simul̄ hunc angoribus ad æternā unā desiderii conuertere noluerint. Quis aut̄ nouit quid parvulis de quorū criminib; diuina maiorū con

Clm 3730, f. 94r

primū eoꝝ uisus ē qui aere inluminato · colores reſpicit corpo
rales · & lineas ſuas, & pprietates agnoſcit .. Aſpectus enī ē ut ve
teres diffinire maluerūt. uis animę ſpiritalis egrediens p ocu
li pupillā · reſ adō lōginquas attingens: ſed ad quas porrigit ·
puenire diuidicans; illuc ducens ad quod deſtinatur ut
uideat: Nā ſi deintro rebus ſuis oculis uideret · & ſe ipſos ſine
dubitacione cōſpiceret · hoc & iā pater ſenſit augustinus
ꝯ ecundus auditus eſt · qui cāus ac doceatis auribus ſonos accipit
deriſuerba t racionēs cōcrepantes · racione diuidicans quidſit
auditū; Teſtus odoratus eſt · quidiuerſos odores aſſumens: uim pre clo
lencū corporū quaſi quodā muſibili fumonarium ſuſcepto cōcepti
aſſpiracione p pendit; quartus eſt gustus quo multa rū rerū ſaporē palam
diuidicatione cognoſcimus; quintus eſt tactus quicā cuncti membrū cōmuniter
noſcitur tributus. eligantior nobis in manib est que ſingulariter date eſt
ad multas cogitationes noſtras cōmuniter explicandas; Altera enī ullaſe
ſir muq; memoria, Nā quod obliuiſci poſſumus: iſtus ſcribenti ſine labore
retinemus; Hec ſt diuerſarū artiū opifices & pene tocius nrē operacionis
effectus; Nā quicd p deſſe ſenſū aliqua facienda cēpere ſi haec labo
riosa manus ñ p barent ur impleret; Nec illudat lector p ceptū ꝙd
pedis nri manus q; denaria digitorū quantitate formatē ut cur ſus ſuos nrē
atq; operacio ſacramenta celestis de calogi cūnere & ne precep dni aut cogita
re aliquid aut agere deberemus; f acies ipſa quē admodū prudencie ſue
patefecit indicia in effigiē noſtrā ex eunt occulte cogitaciones & ex hac
parte cognoſcit. qualis intus animus uoluntas q; uer ſetur; utrus ſi
quidē nr qui a uoluntate nominatur ſpeculū ē ꝙd dā anime ſue

Clm. 3730. f. 110r

terra aequalis incapta unus in
Hiec excellenter & singulariter simul ma
iustitia sua / simul paratissima sua / simul
cooperatur virtute sua / Potestas incompre
hensibilis beatitudo mirabilis / Ex qua beantur
quaecumq; beata sunt. unificantur quecumq;
uniuersa sunt continentur quecumq; sub
sistunt / cuncta liberans: simul cuncta discer
nens / quae idem inuidicando non labitur /
quin incognoscendo non fallitur: cum non aparet
at presens bonus est. & cum nusquam desit
absens malus est / Immobilis quia ubiq; tota ē
incessabilis quia uoluntates suas semp operatur /
Deotose audit. deoto uidet. non exaliqua
parte tamquā demembro prospiciens. sed omā un
diq; tta intuitu perspicabili uirtute cog
noscens / Dicitur. Quam odorare. gustare. am
bulare. sed haec propter intelligentiam nrā
humana consuetudine facere phibetur /
dum inenarrabili potentia magestatis suę
longe alter cuncta perficiat / Ut rex
scā uniuersa creans atq; disponens / regnat

Clm. 3730, f. 120r

IT HIERONIMI AD ELIODORV̄ · EXORT
QVANTO AMORE ET STVDIO CONTENDE
de parter inheremo moraremur · consen̄ mutuæ ca
ritatis tuæ pectus agnoscit; Quibus lamen
quo dolore · quo gemitu · te abeuntē, psecutus
sim · ista lucerę quoq; testes sunt · qu as
lacrimis cernis intēptas; Verū tu qua si
paruulus delicatus; contemptus rogamus p
blandimēta fouisti; ego incautus · qd tē à
gerē nesciebam; Tacebā sīq ardenter uo
lebam moderari t dissimulare nonpotera;
Inpensius obsecrarē · sed audire nolebas;
quia similiter non amabas; Quod unum potuit spreta
caritas facere · quem psentem rēinere nonualuit · Iuneque
re absentem; Quō igitur & tuipse abiens postularas vt tibi
postea · quā ad te scripta migrassem · inuitatoria ad te scrip
ta transmitterem · & ego me facturum p miserā ·
mutuo iam ppera; Nolo pristinarum necessitatum
recorderis · nudos amat heremus · Nolo te antiquę
pegrinationis terreat difficultas! Qui in xpo credis · & cui
credo sermonibs · qui dicit! Querite primū regnū dī & hec
omia adponentur uobis! Non tibi pera ad sumenda · Non uir gae!
Asinum duces est · qui cū xpō pauper est! Sed qd ago? rursus
Impudēs · obsecro abeant · pces · blandimēta discedant! Debet
amor lesisse! Qui rogantē contempseras · furiatur

Clm. 3730, f. 125r

xpō. & alibi. mihi uiuere xp̄s est & mori lucrum. Gratias agit.
quod epaphras domorti sibi uicina redditus sit. ne haberet & tristitiam
sup tristitiam. Non incredulitatis metu. sed desiderio carnalis.
Quanto magis tu. & auunculus & ep̄s. hoc est & incarne & inspū
pater. dolet uiscera tua. & quasi arte diuusa suspirat. Sed obsecro
ut modum adhibeas in dolore. Memor illius sententię nequid
nimis. Obligatoq; parūp uulnere. audias laudes eius cuius semp
uirtute lętus es. Nec doleas quod talem amiseris. sed gaudeas quod
talem habueris. Et sicut hi qui imbreui tabella terrarum situs
pingunt. ita in paruo isto uolumine. cernas adumbrata. non expres
sa signa uirtutū. Suscipiasq; a nobis. non uires seduo lumatem. Hec
p̄cepta sunt rethorum. ut maiores eius qui laudandus est. & eor
altius gesta repętantur. Sicq; ad ipsum p̄gradus sermo pueniat.
quod uidelicet auicus paterniq; uirtutib; inlustrior fiat. & aut
non degenerasse a bonis. aut medieres ipse ornasse uideatur.
Ego carnis bona que semp & ipse contēsit. in animę laudib; non
requiram. Nec me iactabo degenerā. deest dealienis bonis. cum
abraham. & isaac sēi uiri. ismahel & esau peccatores genuerint.
Et ergo gione iephte. In catalogo iustorum apti uoce numeratus.
demeretrice sit natus. Anima inquit quę peccauerit ipsa morietur.
Ergo & quę non peccauerit. Ipsa uiuet. Nec uirtutes nec uitia parentū
liberis imputant. Abeo tempore censemur. ex quo in xp̄o renascim.
Paulus p̄secutor edę. & mane lupus rapax beniamin. Ad uesperā dedit
escam. annanię oui submittens caput. Ig̃ur & nepotianus n̄r quasi in
fantulus uagiens & rudis puer. Subito nobito nobis quasi deiordane

Clm. 3730, f. 141r

n & quasi nō hac sufficerēt cladib; plus poen bella cuulia
. Miseri ysabelle adquaꝫ cōparatiōe nābuchodonosor
liceſ nos qui tantū displicem dō ut ꝓ rabie barbarꝫ illuſ

Ecce tibi anno ꝑterito exultimus caucasi rupibus
nuos non arabie ſed ſeptēnionis lupi. Tamas inbreui
puncus ꝑcucurrerunt. Quot monasteria capta: quantꝫ
fluuiorū aquꝫ humanꝫ cruore mutatꝫ ſunt. Obſeſſa
antiochia & urbes reliquꝫ quas alis ordinus oroantes
cūfrates que ꝑter fluunt. Tracti greges captiuorum
arabia phoenix paleſtina. egyptus timore captus. Non
mihi ſilingꝫ centū ſunt. oraq; centū. ferrea vox. oīa poe
narū ꝑcurrere nomina poſſim. Neq; enī hyſtoriā ꝓpoſui
ſcribere. ſed nras breuit flere miſerias. Alioquin
adhec merito explicanda & thychidides & ſaluſtius mu
tus. Felix nepotianus qui hec nō uidit. felix qui iſtaꝫ
audit. Nos miſeri qui aut patim. aut patientes
firi nros tanta perſpicim. & tamen uiuere uolu
mus. eoſq; qui his carent flendos potius quā beandos pu
tamus. Olim offenſum ſenſim. nec placamus dm. Nris pec
catis barbari fortes ſunt. nris uicius romani ſuperatur exer
citus. uictor orbis. & dnis abhis uincitur. Hos pauet horū ter
tur aſſpectu. qui ingredi nō valent. Quis terā tetigerit ſe moſtu
oſ arbitrantur. & nō intellegimus prophetarū uoces. fugient ml
le uno ꝑſequent. Nec amputamus cauſas morbi. ut morbus
parit auferat. Statimq; cernim ſagittas telis tyaras galeis
cauallos equis cedere. Exceſſimus conſulendi modū. & diuinus
moſtem flere ꝓhibemus. Totus orbis noſtuos plangimus.

Ecce xerxes ille rex potentiſſimus qui ſub uertit montes maria cōſtrauit
Thebas egit paenitentiā &c lxxxv. mlia aſſyrioꝫ ab uno angelo vna nocte deletas
ſapientes laudes dō cōmihat & dnis plaudantes ſuperabat Moyſes ctra amalec in
gladio ſ. oratione pugnabat. Surgit ualum ꝑſternam ꝑpudor & ſtolido usq; dā
tes cadauerā meris fuit romanus exercitus.

Clm. 3730, f. 147

& aduſcentiæ īm̄o pubertatiſ incentiua calcarē. ꝑ
quidē & altiſ gradum ſcandere. ſed lubricū ēſſe
ꝑ quod ingrederiſ. Nec tantū ſequi gtam poſt victoriā
quantū ignominiā poſt ruinā. Non nē mihi ꝓuiſtuꝰ
prata ducenduſ eſt riuoluſ nec laborandū ut oſtendā
tibi uariorū pulcritudinē flōꝝ filiꝝ. qd inſēdilia habeant
purpuriſ. qd roſarū uerecundia poſſideat qd uiolę purpure
ſplendat in regno. qd lilialanarū ſpondeat pictura gemmarū;
Iā enim propicio dnō ſtuā tenes. Iā intellectū atq; ſolariū
cūpetro apto conſcendiſti qui eſuriens inuideris cornelii ſatu
ratur fide. & famem incredulitatiſ eoꝝ gentium con
uerſione reſtinguit atq; inuaſę euangeliꝝ quadrangu
lo. qui de cęlo deſcendit ad terras. docetur. & diſcit oēs
homines poſſe ſaluari; Rurſum q; qd uiderat inſpecie
candidiſſima linteaminis. inſupna tranſfertur. & credentiū
turbā deterriſ incęlum rapit. ut pollicitatio dni conple-
atur. Beati mundo corde quō ipſi dm̄ uidebunt;
Locum quod adprehenſa manu inſinuare tibi cupio. quod
quaſi doctuſ nauta poſt multa naufragia rudem conor
inſtruere uictorē. Illud ē ut in quo littore pudicię
pirate ſint noueriſ. ubi carybdis & aradie omniū malꝝ
auaritia. ubi ſcillei obtrectatorū canes. de quibus apoſ
loquit. ne mordentes inuicē mutuo conſummamini
Quomodo in media tranquillitate ſecuri. libici ſit
dū uitiorū ſiſtibus obruamur. Quid uenatorū ani

Clm. 3730, f. 174a

Abb. 8

abhis qui foris s. Licet coram dño incedas tam coram
hominibus pudenda s bona. quia astumores s filii
tenebrarum sup filios lucis. Cura ate hoc gens non am
putat. das reprehendentibus locum. ipse te detrahentium
moribus tradidisti. si agapetarum consortium non
dimiseris. Benignus es gaudeo. pudicis. falsum e. Si
pudicicia queris. feminam qua uideris conuersante
mente dilige. non corporali frequenti ornatu. Non
uestis tenera clericum facit aut sacerdote. s castę
mentis inmentio. haec enim deuotione honoris inte
custodit. honore quide glorioses. boni operis fama
conseruat. Sacerdotes quippe decet. et gradus cete
ros clericos. idest ut sup dictum e a feminis segregari.
Sigit generis gia iudicas easde nullo pacto dimittere.
memento thamar. quod abammon fre suo corrupta
sit. Idipsum pequor dilectissime. tibi unus e tab
naculi conuersatio. carnis non facile tollit delectatio.
Deuobus enim qd unus desiderat. siloqui non potest
ut temptat. Remotio igit uiri. castitatis collocat
arma. construit inmelioribus castra. pudoris honore
consolatur. Potuit enim et maria mat dni de choro
aplo non discedere si licere. Teda post temptatione
passionis antiochę. apaulo phibe pariter pergere. Nemo mules
cu uxore pgit adpellum. Noninuideo caritati. Sit tibi cu
uirginibus castis longeua dilectio. te Inbono meritu collocab

De ambulatio

De ampulla uitrea insaxi spiecta etinfracto.
De oleo uacuo. et oleo repleto.
De monacho ademonio liberato.
De ligato rustico. et solo eius usu soluto.
De mortuo suscitato.
De miraculo scolastice sororis eius
De anima sororis eius uisa qualit̃ et corpore sit egressa
De mundo ante eius oculos collecto. et anima
germani capiani epi.
Quod regulā monachorum scripsit.
De pphetia sui exitus fratribus denuntiata
De insana muliere per eius specum sanata.

EXPLICIUNT CAPITULA LIBRI SECUNDI.

Gloriosi beatissimi ac pi martir ac ferꝛ dei pclarē paradisi
pretiosum presulē narcissū diuinitꝰ medicata mor
tifer pestilentie ac prisce turpitudinis morbos euasisti
teque ipsum unū et illibatū [illegible] domino holocaustū
per ignem passionis ob[illegible]

[illegible] liber secundus [illegible]
[illegible] beatissimi [illegible]
[illegible] ymnum [illegible]

Clm. 3748, fol. 27r

Bayerische Staatsbibliothek München
(Photostelle)
CCD: Cal. 3748
HVS: 27 R

ceat xp̄ianis obseruationes diuersas attendere.

xxiii De auguriis. xxiiii De pernuncio xxv. De furtu.

xxvi. De falsis testibus. xxvii De discordantibus. xxviii. De hīs qui per odiū ad pacem non reuertuntur.

xxviii. De his qui sacramento se obligant ne ad pacē redeant.

xxx. Quod usuram laici xp̄iani exigere non debent.

EX CONCILIO ANGLICANO CAPITULA.

DE MULIERIBUS QUAE PARTUS SUOS NE cant. uel quae agunt secūm ut intereo conceptos exeu tiant. Antiqua quidem difinitio usq; ad certū uite eas a beata remouet. humanius aūt nunc difinimus. ut eis x. annorum tempus secūm p̄fixos gradus pe nitentiā largiamur. CAP. I.

EX CONCILIO AGATHENSI CAP. XXV.

Si quis seruū p̄prium sine conscientia iudicis occiderit. Ex communicatione. uel p̄nitentia bienni redditū sanguinis emendabit. II

EX CONCILIO ILLIBERITANO CAP. IV.

Si qua femina furore zeli accensa flagellis uerberauerit ancillā suā. ita ut infra diē tertiū animā cū cruciatu effundat. Ex quo incertū sit uoluntate an casu occiderit. uoluntate post vii annos. Si casu p quinquennium tempora acta legitime p̄nitendo. a communione placuit abstinere. qd si infra tempora constituta fuerit infirmata

III

Clm. 3853, fol. 7r

Bayerische Staatsbibliothek München
Cod. lat 3853
fol. 72

II Simili modo & iam diaconus si eodē peccato succubuerit
ab ordine ministerii subtrahat̄.

III respō. Si propriis culpis corporali peccato & confessus fuerit
de se quod ante ordinationē delinquerit. oblata non
consecret̄. Maneat in reliquis officii, ppē studiū bonī.
Q. Et si de se ipso non fuerit confessus. & arguī manifeste nequi
erit. potestate sui iudicii relinquitur.

IIII Respō. Aut diaconus qui informicatione. Aut priuio. K
Aut furtu. Aut homicidio crimen est deprehensus. non
tamen cōmunione priuet̄. Dicit enī scriptura. Non
iudicabit deus bis in idipsū.

V Sacerdotes dei. & diaconi. uel qui sacramenta contrectant
pudicitię custodes. ab uxoribus se abstinēre
VI Reterea qđ dignū
& pudicū & honestū est. tenere. recta omnimodo de
bēt̄. Ut sacerdotes & leuitę cū mulieribus non coeant.
quia ministerii cotidiani necessitatibus occupantur:
Sicut scriptū est. Sacrificium quotidianum dns dē-
VII Episcopis & diaconib. diuinarū legū & disciplina ut
incontinentes in officiis talibus positi. omni honore
ecclastico priuarent̄. nec admittant̄ ad tale minis
terii. qđ sola continentia oporteat impleri.

Clm. 3853, fol. 12r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
cod. lat 3853
fl/s: 122

Sed iudica districtū iudicū sedm canones: malū
amorē habeam. Qualit̄ suscipere debeam peni
VOLENS CVMQ. tentes epi & prbi
Spiam adpenitentiā accedim. ieunia damus.
& nos cōmunicare eū eis debemus. Ieunio. unā.
aut sedm II. ebdomadas. aut quamū possim.
annotatur nobis qd dictū est sacerdotibus
Iudeorum. Ite vobis legis periti qui adgrauatis
homines. & imponitis sup humeros eox onera gra
via. & inportabilia. ipsi aut uno digito vro non
tangitis sarcinas ipsas. Nemo enī potest subleuare ca
dentem subponere. nisi inclinauerit se. inporrigat
ei manū. Neq; nullus medicorū uulnera infirmantiū
infirmantiū curare potest. nisi ferorib⁹ particeps
fuerit. Ita quoq; nullus sacerdotū uel pontifex. pec
catox uulnera potest. aut animabus peccata de
ferre. nisi pstante sollicitudine & oratione lacrima
rū. Necesse est ergo frs kmi sollicitos ee. ppeccatib⁹
quia sum⁹ alterutrū membra. Et si quid patit unū mem
brū. compatiuntur oia membra. Itaq; & nos singuli
aliquē in peccatis iacentem festinemus, eū adpenitentiā pnāli
doctrinā vocare. Et quotiens cuiq; dederit consilium

Cam. 3853, fol. 17v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
CGD: lat 3853
Fl/s: 170

tatores· philacteria &iam diabolica uel herbas· aut
sucinosius· uel sibi impendere· tu·fer· In honore Io
uis· seu Kl̄ianuari secm̄ paganicā causam honora
re accolere uoluerit· si clericus ē· v· ann̄· Si laicus·
iii· annos· xxxi·
Siquis furtum capitale commiserit· id ē quadrupe
dia· uel domos effregerit· si laicus ē· i· ann̄ penit̄ t p̄cia reddat·
Y el quomodo sacerdos iudicauerit· Qui sepe fecerit
furtum· vii· an̄· pen̄· uel quomodo sacerd̄ iudic· Primo
dico furti· In xx annox̄ etate· xx d̄ pen̄· Pueri x· an
norum aliquē furti facientes· vii d̄· penit̄· De sacrilegio furti·
tem si aliquis de ministerio eccl̄e uel qualecūq; op̄ xxxii·
qualibē modo fraudauerit· uel negauerit· vii· an̄
penit̄· si laicus aliqua consecrata furauerit sine pīa
gredine· & sic cōmunicē· De falso testimonio· xxxiii
ii falsum testimonii contra aliquē dixerit hom̄
nē· iuxta modū culpe penit̄· Qui fr̄i cum furore
maledixerit· reconciliē̄ur cui maledix· & vii d̄
pen̄ De detractione· xxxiiii
ut p̄ aliquā causā detrahit· homini· uel fauē
detrahenti· iii· d̄· p· si aut ei consenserit qui p̄ē
vii· d̄ pen̄· siquis rixam fecerit clericorū· aut

Clm. 3853, fol. 33r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: lat 3853
33R
film:

ipsā obligacionis suę sententiā. exalia culpa ideſt in
obediencia mereantr. Igr̄ plactos damnare indif
ferent̄ oportꝫ horreſcere. qui cūq uero minoris
auctoritatis sc̄dānari sollicite caueant. nec maioꝝ
suoꝝ sententiā transgrediantr. Alioquin licꝫ in
iuste n̄ numquā dānati sunt exipsa temeraria p̄
uaricacione. culpa quę n̄dū forte fuerat ꝑpārata
&ulcio quā culpa nec dū merebat̄. ꝑcul dubio subse
quet̄. Nihil quippe lignū inse ūetuū mostiferū habuit.
sed qui inoboediens exeo comedit. mostē sibi &posteris
ꝑpinauit. n̄quia lignū malū. cū ds qđ fecit. totum
fecerit bonū. sed qđ transgressio &nolenti subiici. p eā
merito sit ostā damnatio.

Siquis uero secularium p calumniā. ecclesiā aut clericū
fatigare temptauerit. &uictus fuerit. abecclesię
liminibus &a catholicorum communione
nisi digne poenituerit arceatur.

Si domni principis auribus complacuerit. ut calum
nia inp̄bros p acta iuxta synodalia determinent̄
plenius statuta. hoc idē &epōs iudicio placꝫ. sedm

Clm. 3853, fol. 43r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Cod. lat 3853
fl/a: 43 R

Incipit epistola hrabani archiepiscopi ad ecclesie

DILECTO FRATRI
HERIBALDO ALCEDRONENSIS
ecclesiae antistiti. Rhabanus peccator & seruus
dñi ultimus seruus in xpō salutem. Capitula quę
dā inpictatio conscripta p nuntiū chuonradi comi
tis mihi allata ſ quę de diuersis questionib' me
uobis respondere coegerūt. Sed qua singillatim omni
bus respondere non ualui strictim ea denotare curaui.
Fuerūt enim ibi loca quedā quę de homicidio facto in
terrogabant. Quedā uero de formicatione & adulte
rio. Quedā & iā debis qui ante gradū se libidine
polluerunt. Quedā autē de illis q̄ p' gradū accep
tū se coniunxerunt. & tam a bono officio ecclesiasti
co & ministerio altaris se prohibere noluerūt. Preter
quoq alia capitula ibi scripta inueni. de q̄b' me
uobis respondere postulastis. Ego autē ea q̄ in sacris
canonibus inde explicita repperi. In presenti epla in
serere non tardaui. uos facere inde q̄d iusti uideri.
& q̄d sacra scriptura uos agere docet. In libris enim
ueteris & noui testamenti quā abhominabilia sint

Clm. 3853, fol. 44r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Filialstelle)
Cod. lat 3853
fol. 44 R

cor̄ dō. homicidia fornicationes & auaricia maleficia:
& magicę artes scelera oīsq; malorū operū actiones
manifestissime declarantur. Oq̄b; pauca hic inserere
curaui. Cęterū aut̄ de ipsis diuinis libris si cor legere intente
uoluerimus & eis oboedire decernimus quid uobis in
de agendū salubre sit p uosmetipsos ualeatis inuestigare.
& utile documentū inde accipere. Os aut̄ dirigat cor
um. & studiū in om̄e op̄ bonū ut in p̄senti uita ea docc
amus atq; agamusquę sibi placita sint. sicq; p eius gr̄am
admercedē plenā & aduitā p̄ueniamus ad ęternam.

Prohibentur enī in lege dñi. homicidia & adulteria:
sic sup̄ dictū ē. omniaq; uitia. Unde in leuitico scrip
tū ē. qđ dñs iusserit populo suo. Sēificamini & estote
sēi. quia ego sēs sū dñs dē uē. Nolite facere iniquū
in iudicio alicui. in regula. in pondere. Non stabis con
tra sanguinē p̄ximi tui. Ne oderis fratrē tuum in
corde tuo. sed publice argue. ne habeas sup̄ illo pec
catū. Non quęras ultionē. nec memineris iniurię ci
uis tui. Qui maledixerit patri & matri. morte moriat.
Patri matriq; q maledixerit sanguis eius sit sup̄ eum.
Si mechatus q̄s fuerit cū uxore alterius & adulteri
um p̄p̄auerit cū coniuge p̄ximi sui. morte mori

Clm. 3853, fol. 44v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
cod. lat. 3853
fl/s: 440

Non suscipiatur in ecclā dēpdā ante quā ille poenitēn
tiam agat qui pdamnat.

Si iā suexat ad diabolo nī licē eū sacra mīsteria cūgere. Si
pdi miam & ieunū mundatus fuerit p x annos suscipiat
in officio clericorū non sacerdotum.

Si eius uxorē hostes sapuerint & non potuerit eripere eā
post animū integrū licē ei aliā ducere. & si postea redi
erit licē eam alio uiro ducere;

Si quis inquacūq festiuitate ad ēcclām uenīens psallat
forīsan aut saltat aut cantat cantationes amatorias ab
epō aut prbitro aut clerico excōmunicet. & dum poe
nitentiā nō agit excōmunicet;

INCIPIT EPLA ORMISDE PAPE P UNIVERSAS PUINCIAS.

Ecce manifestissime constat quia secundū titulos ante xxviii
quorum patrū ascō iohanne transmissos. & trecentōx
decē & octo episcoporū sententias. si & canones gallicani
continere uidentur. clericū in adulterio deprhensi.
& aut ipsi confessi aut ab aliis conuicti. ad honorem
redire non possunt. Et quia forte non dēs quib uel
primia pietate supra scripta scōx patrū seueritas
minime placet. sciant se trecentōx x & uiii epōrum

Clm. 3853, fol. 144ᵃ

Bayer. Staatsbibliothek München
Cod. lat. 3853
fol. 144 R

Abb. 76

aliorum ut ipsi criminosi corrigant. ut uel muti poenitentiam agant. ne æternaliter pereant. Si uero seniores ipsos coloños indigne tulerint. & aliq. indicta exinde exercere uoluerint. aut eosdem colonos nec distringant defendere pſumpserint sciant se excommunicationis ecclesiasticæ sententia ferendos. ℔

DE AECCLESIAE DOTE EX REGISTRO SCI GREGORII.

Vt una quæq; aecclesia habeat unū mansū. ptercimiterium & curtem ubi aecla & dom pbr tenetur. & mancipia quatuor. & duos mansos ingenuiles. & duos seruiles. & accolas unde decima reddatur.

DE SERVITIO AD CHY EBDI VEL ARCHY DIAC.

Vnusquisq; presbiter ecclesiam baptismalem habens missam cantet. & primitias uidelicet ne gleanus existat. ut in his locis quæ fecundas sup pleat honorifice suscipiatur. Et nec aliqd munus abupsis aecclæ dominis fiat. sic antiquo patrum instituimus & scriptum ita replicamus. hoc est .xxx. panes. & uictimas sumus solid. v. & aq; uasem. .iii. maior. pondis. & .v. situlæ cervisæ. & una vini. aut medonis. & ad eq. .iii. mod auenæ.

Clm. 3853, fol. 158r

Bayer. Staatsbibliothek München
COD: Lat 3857
ft/a: 158R

De legi Mosi hebreorum gentis

PRIMO OMNIUM DIVINAS

leges sacris literis explicauit · foroneus rex grecus ·
primum leges iudiciaq; constituit mercurius · Trime
gastus primus leges aegyptiis dedit · Solon primo
leges athenensibus dedit · Ligurgus primus lace
demoniis exapollonii auctoritate confinxit · Num
pompilius quiromulo successit inregnum. primus
leges romanis dedit · Deinde cumpopulos sedmo
ros ferre nonposset · x viros legibus scribendis pcura
uit · Que leges exlibris salomonis inlatinum sermo
nem. translatas xii tabulis exposuerunt · Fuerunt
autē · hi · appius · claudius · Genutius · Veterius · Iulius ·
Manlius · Sulpitius · Sectius · Curatius · Romelius · Postu
mius · Hi xii · viri legū conscribendarum. electi ·
leges rediere inlibris · Primus autem consul pompeius
instituere uoluerat sednonpseuerauerit obtrecta
torū metu · Deinde cepit idfacere · sedante int
fectus · Paulatim autem antiquae leges uetustate
atq; incuria. exoluerūt quarum & simullius iamus
ē · Nouaq tamen necessaria uidetur · Leges no
ue Aconstantino cesare coeperunt · etreliquis
succedentibus erantq; pmixte · et inordinate ·

Clm.
3853.

Clm. 3853, fol. 159r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
cod. lat 3853
fire: 159 R

Abb. 6 b

cf. Chr 3860a,
f. 184r, 209r

[XV]I. De inclusione malorum.
XVII. Item unde supra.
[XV]III. De ostiariis monasterii. /

Auf fol. 1^{v} steht das oben S. ■ beschrieb
gedruckten, lückenhaften Distichen.

fol. 2^{r}
stui ulte{ri}or {venturus} pro magno
lut occulta idolorum supersticione abu
minatione per Ysaiam[5] dicitur: „Pro eo
ambulaverunt extento collo, et nutibus
et pedibus suis composito gradu incede
cem filiarum Syon, et crinem earum nu
omnia illa vanitatum referuntur orname
tot sanctorum patrum tractatibus di

In nomine dñi incipit pre
facio operis sequentis

Dominante perse

cula infinita omnium dominatore xpo sal
uatore nro creatore uniuerse creature. Anno incarnationis ipsi
us. dccc. xx. vi. Indictione. v. Anno uero xiii. imperii gloriosissimo
principū hludouuici augusti xpiane religionis magni pro
pagatoris. & hlotarii cesaris filii ipsius. Insegisus nullis preceden
tibus meritis sed grā dī omnipotentis abba. p amore bone
memoriae domni karoli magni imperatoris xpianorū. atque
pcellentissimi ac pissimi domni hludouuici augusti filii ipsius
sincera dilectione. necnon & predicti hlotarii cesaris filii pissimi
hludouuici imperatoris. haec subter descripta adunaui capitu
la. que procul dubio quia ad scae eccliae p fectū facta s. p utili
firmitē tenenda s lege. fuer namq quondā tēpore p dicti
magni domni karoli imperatoris. necnon & nunc p fatorum
principū hoc intempore domni pissimi hludouuici augusti
& p dicti hlotarii cesaris iussu. p interualla tēporū ad xpia
nā religionē conseruanda. atq concordiā pacis & dilectionis
inecta catholica tenendā edita. Sed quia indiuersis sparsim
scripta membranulis. p diuersorū spatia tēporū fuerant ne
obliuioni traderent. p dilectione nimia ut p fatos su predic

Clm. 3853. fol. 183r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: lat 3853
Fl/a: 183 R

Abb. 7a

quod ait apostolus. Qui manducat & bibit indigne. iu
dicium sibi manducat & bibit. Iuxta euuſdē ergo
apti documentū. pbare se debet homo. & sic de pane
illo manducare. & de calice bibere. Ut uidelicet absti
nens aliquot dieb' ab operib' carnis. & purificans corpus
animā que suā. pparet se ad ꝓcipiendū tantum sacra
mentū. Exemplo dauid. Qui nisi confes, sus fuisset
abstinuisse ab opere coniugali ab heri & nudius tertī
us. nequaquā panes ꝓpositionis a sacerdote accepisset.
De hominū diuersarū conditionum & de his qui ꝑlati sunt.
Quia ergo constat inecta diuersarū conditionū hom, xxxviii.
nes esse ut sint nobiles & ignobiles. serui. coloni. Inquili
ni. & cetera huius cemodi nomina. Oportet ut quicūq;
ers ꝑlatis clerici. siue laici clementē erga eos agant.
& misericorditē eos tractent. siue inexigendis ab eis
operibus. Siue inaccipiendis tributis. & quibusdā de
bitis. sciantq; eos fres suos esse & unū patrē secū habere
dm. cui clamant. Pat̄ noster qui es in celis. Unā matrē
ecctam scam que eos intemerato sacri fontis utero gignit.
Disciplina igit̄ ers misericordissima. & gubernatio opor
tuna. Adhibenda est. disciplina ne indisciplinate ui
uendo auctorē suū offendant. Gubernatio ne incor

Clm. 3853, fol. 217r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Cat 3857
ft/e: 217 R

De Primo Libro. capt. Lxxxviij.

De monast. terr. & baptis. ales eccles.

Si quis epc̃s aut p̃ inquitatis affectu aut muneris ambitione cause amicitie senedochia aut monasteria & baptismales eccl̃ias ecc̃le p̃tinentes cuilibet p̃hensis theus eos contractos ederit se suosq; successores pena multandos conscripserit. potestate talia immutandi rectoribꝫ eccl̃arū absq; pene ē scripte solutione ē cedimus.

De ecclesia construenda Insua proprietate.

Lxxx. Statuimꝰ ē ut siquis liber homo p̃sensu epi sui eccl̃am insua ēstruxerit ꝓpria ē tate. fontesq; in eadē ab epo fuerint ēsecrati. ideo in sua pdte here ditate. sed sicps uoluerit officiū sacri baptismatis insua transferat. ecc̃la ipsa ūa qua transferatur. ēstructoris maneat iure. De adultero cū adultera

CV. Siquis adulter cū adultera comphensus. secm̃ edicta legis Lcōphenso. langobardoꝝ marito adultere ambo aduindicta tradi fuerint. sicos quis pia emerit. eosq; ē uictos in eode scelere habere repꝰ fuerit. ipsos fisco adquirat:

CVI Siquis lib homo uxorē habens liberā ꝓpr̃ alioq; crim̃. De uxore liberi hominis. aut debitū seruitio alterius se subdit. infantes qui ex tali ē iugio nati fuerint. libertatis statu n amittant. uiuere illa defuncta secunda uxor a tam libera tali se sciens iunxerit ē iugio. liberi illoꝝ seruitutis subdant. De femina ingenua

CVII. Statuimus ut si femina uestem habens mutata mecha deprehensa fuerit. in tradat gentilio sic usq; modo. ne forte que prius ciuica. post modū cū pluribꝰ in eū habeat mechandi. fr̃s possessio. fisco redigatur. & ipse episcopali subiaceat iudicio.

Clm. 3853, fol. 245v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
cod. lat 38 53
2457

ti fuerint iurare faciant ut scienter iniuste iudicare n̄ debeant

xxiii. Vt in omn̄i comitatu bini uel tres uicecomites eligant̄; meliores & uenatores inuenire possint eligant̄ amissis nr̄is ad inquisitiones faciendas & rei ueritat̄ dicend̄a & aduntores comitum sint ad iustitias faciendas. Si scabinus iniuste iudicaverit

xxiiii. Nolumus ut quicumq; de scabinis deprehensus fuerit ppt̄ munera aut ppt̄ amicitiā & inimicitiā iniuste iudicasse. ut p fide iussores missus ad p̄sentiā nr̄am ueniat. Decr̄eto omnib̄ scabinis denuntiet̄ur: neq; uis de incepta iudicia iusti iudicium uendere p̄sumat. De communionib̄ excl̄ sticarū

xxiiii. Ybi q̄ communiones tam tempore nr̄o quā q; genitoris nr̄i legitime & rationales atq; utiles exitis dinoscunt̄ fuerint p manean̄t Ybi q; cū mutiles & incommode atq; irrationabiles facte fuerint dissoluant̄ & recipiat unusquisq; qd̄ dedit. Ybi uero mors uenerit aut infirmitas aut alia quelibet causa que rationabilis esse uideat̄ inuenta fuerit diligent̄ discutiatur & ad nr̄am noticiam p ferat̄

xxv. Quicūq; cōp̄batus fuerit de eo quod scienter testes in placitum induxisset sub fide missione ad placitū nr̄m uenire & pellatur: ut ibi cū fidelib̄ nr̄is consideret̄ qd̄ de tali homine faciendū sit

De discordiis

xxvi. De his q̄ discordias & contentiones studere solent & in pace

Clm. 3853, fol. 252v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
lat. 3853
252v

Clm. 3853, fol. 263a

INTROGATIO EPI DESICILIA NOM.

Quota generatione coniuncti debeant separari. ideo. quia gens anglorum concessum est usi inquarta ꝑgenie coniuncti inue nirentur nonseparari. RESPONSIO GREGORII.

Sciat sctas tua me hanc concessionē dequa interrogasti. gens anglorū augustino epō scripsisse. ne austeritate p̄ceptorū nouitas fidei impetora caderet. & postea infide confortata xpiane religionis normula edocta. mlicita omnienes. rectitudinis regulā sequerentur: & insepiuma affinitatis linea cōiungantur.

ITEM INTROGATIO EIVS DE EPI DE ECCLESIIS QVARV CONSECRATIO, PALIQVA INCVRIA INOBLIVIONE DEVENERIT. SIMILITER ET DE BAPTISMATE ET CONFIRMATIONE

RESPONS GREGORII.

Dedicationū uō aeccleſiarū dubitationē ſup quā ibs intēgiera cō ſulere uoluiſtis. hoc uos rte tenere debeus. qt & nos abante cessorib' nris traditū accepimus. id ē ut quotiens tam debap tismo aliquorū t confirmatione quā & de aeccłarū cōsecratione dedicationū indubiū habeā. utrū baptizati t cōfirmati sine ꝑcte cōsecratę sīt. utbaptizentē tales ac cōfirmentē. atq. ꝑcte canonicę dedicentē. netalis dubitatio. ruina fidelib' fiat. quō ñ monstratur ueritū. qt ñ certis indiciis ostendē rte pactum. Haec nos ad miniculante diuina gratia. ita tenere cupimus. uobis q;

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Cod. 3853
263R

ut postulatus tenere & docere mandamus: & ea quae
aliis patrib' ante nos sunt statuta non pterue rrumpere.
sed fideliter seruare optamus:

Placuit huic scō concilio ut secdm sanctiones canonum
decimę sicut & alię possessiones Antiquis conseruentur eccle
sijs sicut in calcedonensi scō concilio statutū est · cap' xvii
Siquis aut' inaffinitate Antiq; eccle nouabatina excoluerit
decima exinde debita Antiq; reddat eccle · Si uero inq̄
libe silua t deserto loco ultra miliaria iiii aut x t · ea am
plius aliqt dirumpi laborauerit & illic ēsemente epō eccl'am
construxerit · & consecratā p̄ posauerit ; pspiciat prbr̄m
adseruitium dī idoneū & studiosū · & tunc demum · nouā
decimā · noue reddat eccle · Salua tam potestate epi'

Si qs hominē occulte occiderit · & eū ligno t lapi
dib' obruerit ut res lateat · t si aliquē de cōsangui
neis uenena t herbis t alio modo occiderit · illi poe
nitentia secdm canones imponenda ē · si aut' nega
uerit · ad nouē uomeres ignitos examinandus
erit ·

Clm. 3853, fol. 263v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
CCM: lat. 3853
M/a: 2634

&uacutemos.

xxxiii Dehs q̄ res ecc̄tae inuste retinent. t eas depopulant. siq; &pauperes.

xxxiv Vt demanso ac mancipus ecc̄tae & decausis p̄loco sepulturę dans.

Neq; de decimis. & oblationib; fideliū. nullus p̄r̄bm cogat censū t

redibitionē aliquā facere cuiuscūq; sit ordinis aut dignitatis.

xxxv De raptoribꝫ virginū t viduarū. & eas postea cū consensu parentū dotant.

xxxvi Dehs q̄ & ea rapt̄as a parentib' n̄ desponsauerint. vt legaliter restituant parentib'.

xxxvii Debis q̄sdam moniales virg t viduas rapiunt, & incestu sumunt:

xxxviii Debis qui sponsas alienas rapiunt. t cū assensu parentū accipiunt.

xl Dece q̄ alterius uxorē eo uiuente adulterauerit. & eo defuncto supserit.

xli De sanctimonialib; quę intus uoluptatib; deliciose uiuunt. & sepelire p̄sumpt

xlii Vt unusquisq; epūs sigillū regis penes se habeat. xliii Vt nemo quēlibet ecc̄tā

xliiii Vt erga iudeos scōz canonū & legū regūq; statuta seruent.

xliv Dehs q̄ citra fidē xp̄i iudeis munus. t fauorē p̄stant. De filiis iudeoz.

xlvi Vt mercatores. siue iudei. mancipia xp̄iana ad paganos n̄ p ducant.

xlviii Vt potentes viri & femine. indomitis suis luxurias & adulteria n̄ impugnent.

Anno incarnat̄ dn̄i dccc lx. iiii. regnante karolo xxv.

anno indict̄ xii. viii kt iulii. in loco q̄ dicit̄ pistis.

Cū consensu fideliū nostr & aup consilio constituimus. & cunctis

p regnum n̄r̄m sine ulla refragatione obseruanda mandauimus.

xlviii Vt ulle indominicate. & ulle demonasteriis. & quę sub inmu

nitate consistunt. cū saluamento consistant.

l De colonis q̄ bonos denarios reciunt. & dehs q̄ beneficia. t alodas

t ite. xlviii De capellis laicę. in duob' t iii'r' t iiii'or' comitib' h̄ abent.

Clm. 3853, fol. 265r

Bayer. Staatsbibliothek
(Photostelle)
ccm: Lat 3853
m/e: 265 R

Abb 5b

L.v. 25, 19, 2

cf. Clm. 3717, f. 86r

De epīs. abbatib' seu aliis hominib' qui adpalatiū pgunt. nonpsumant predare Cap. II

LXXVIII De ter agentib' q̄ adpalatiū pgunt. Vt nullus alterius uassalum sine comiatu recipiat. III

LXXIX De erba defensionis;

LXXX De comitte q̄ iusticias fac̄. XKT APRT;

Anno Incarnac̄ dn̄i dcc-LXXX VIIII· Actū in aquis palatii·

LXXXI De anachoretis· LXXXVIIII De uiri statu ingenuitatis;

LXXXII De obedientia abb̄ XC. De compositionib' quę

LXXXIII De cellariis monast̄. adpalatium ponent:

LXXXIIII De uestimentis monch̄o XCI. De reb' inęlemosinā

LXXXV De abbatib' ut p̄ mūnquepant datis;

LXXXVI Vt monachis disciplina inpon̄. XCII. De feminis quę

LXXXVII De sacramentis fid· habent potestatē emere;

LXXXVIII De tabulis t codicib' ut n̄ foras ā. CAPITVLARE quod

LXXXVIIII Vt epi baptisteriū audiant aprīs. QVEM CONSTITVIT

XC Vt in dieb' festis in domib' missā n̄celeb. IT IN PAPIA.

XCI Vt monachi ad sēta' rta' n̄ transeant. Cap̄ I. De monachis ⊙

XCII Vt epi abb̄. copulas canū n̄ h̄b. / qui monasteria dimittunt.

XCIII De pauprib' in platheis iacentib' IIII Vt nullus alterius causa p̄sum.

XCIIII Vt sup altare laquearia fiant· V De eo q̄ here[illegible] fecer̄.

XCV Vt coelas n̄ baptizent· VI. De latrone mortis digno·

XCVI De lepsis· VII. De eo q̄ furē cōphend.

XCVII De rectis baptismatib' · VIII De eo qui alterum castra

XCVIII De aduocatis sacerdotū· uerit p̄sumptuose.

Clm. 3853, fol. 266r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Lat 3853
H/a: 266 R

remuad cæcera.

li Vt quicūq; post pximas uit. kal huius. induc̄. xii. norman
nis quocūq; ingenio. t predemptione t paliquo p̄cio pru
niā t quarcūq; arma aut capallū donauerit sicut pdnor
patrę ex̄ posuor xp̄ianitatis ad pduonē genuluatis. sine
ulla rerrāone t redemptione deuta comp. quę oīa
omnibus cautissime amissis nris cōmunb? nota faciant. ne de
ignoranna se excusare ualeant.

lii Vt conluminanei cuicunq; comitis in una die sisieri possit
mālū teneant. maxime post oct̄ pasch ppt̄ francos homines.
cadunati quadunaq; nposs mālū habuerit alt̄ die iouis
aut die lunis sequentis ebdom mālū habeat. t ne graue ei sit
qui suū mālū int̄iecit qui uno anno p̄m̄ tenuerit mālū se
quenti anno consentiat alteri p̄mū tenere. t si sacramenta
legalia in primo die lunis p̄ paschā iuranda deuenerint aut
in alius ferius quando mālū tenere debuerit. mittat quisq;
comes missū suū qui ipso sacrāmo auscultet. ne ipsi homines
iecuu inueniant. t ipse sic mālū suū teneat ut barigildiei
cadunati qui in alius comitat⁹ rationes habent. cad suū
mallū occurrere non possint.

liii Inlege cia q. pdecessores nri constituerunt. de his qui filios
suos fame aut alia aliq necessitate uendunt. plura hbent

occurrere. sed mittant sibi in uicē missos. si unus die lunis

Clm. 3853, fol. 281v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
CCD: Lat. 3853
fl/s: 281v

Clm. 3853, fol. 306r

mpliaremus: & inscolis habendis: & educandis
milibus scę dī eccle operam daremus: quę nos
dō miserante in omnib; puribus imitari: eo
exercere adnām unuer-sorum sālutem cu
pimus: in quantū nobis diuina fauente grā
sacerdotalis lībtas & optatum otiū adtributū fuerit.
Nam & instatuimus conuenibus: primo omniū xlvi
parīuoto. pariq; consēsu decreuimus. Ut nus
quisq; nr̄m in parrochia sua dictis & exemplis
plebes sibi subiectas: ad meliora incitare stu
dere. easq; ut sē a malis cohiberent. & ad dm
exīo corde conuerterent. sollicite admone-
re. dm quem peccando sibi iratū fecerant. dig
na penitentię satisfactione. & elemosinarum
largitione sibi placabilem facere sātagerent.
Nec non & pia pissimorū dō q; amabilīū im
peratorem. coniugum; pliumq; eorū incolomi
tate. Imperiiq; sibi commissi stabilitate dī im
mīsā mīam cer-nuis pcibus implorarent. Post
hęc uisum ē nobis ea capitula hic inserere. quę
dōmo imperatori peti onis grā. pnecessārium

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Cod. lat. 3853
M/s: 306 R

Siquis p̄br aplebe sibi cōmissa mala opinione infamat fuerit. &
ipse legitimis celebus appbare nporuerit. suspendat̄ pspit̄ usq; addig
nā satisfactionē. neppls fidelū ineo scandalū paciat̄. Digna em̄ satisfactio
ē. si eis aquib; reus credit̄ post rectā securitatē de impostco crimine inno
cens esse manifestat̄. Q d tra nobis amatoribus cētentū esse docet̄. Sed siue
sedm canones. siue adarbitriū epi sibi collegas. vn cūngat. a iurat in sacro
corā posito euangelio. qd eū sca trinitas & xp̄o filius di qfecit illud docuit
qd euangltm cōtinet. & sci iiii euangle q illud scripserē. sic adiuuente. qd ille
pnominatā accionē tra nppetrarit. sic ei de illis oblatis ē te inhac satisfactione
purgat̄. secure deinceps suū exerceat ministeriū. Quā satisfactionē nūnulli pce
dentiū patrū sēm papā leonē inbasilica sci petri apli corā reuerentissimo
cesare Karolo ac clero & plebe tra fecisse cōmemorant. atq; tra mox uenerandū
principē contra eidē sci pape adiutarios digne ultionis uindicta exercere.

Clm. 3853, fol. 315r

...k München
lat. 3853
315 R

+ . hic habes.

Aurelius epʃ dixit. luxta ſtatuta totius concilii congregati. ꝯ meae mediocritatis ſententiam. placꝯ facere rerum omnium conclusionem uniuerſi tituli deſignati ꝯ digeſti. huius diei tractatum eccleſiaſtica geſta ſuſcipient. Ea uero quae adhuc expreſſa non ſunt. cum cognouerimus die ſequenti. per frm nrōs fauſtinum epm. philippum. ꝯ aſellum. prbros uenerabili frī. ꝯ eo epiſcopo nro bonifacio reſcribemus.

ET SUB SCRIPSERUNT.

Aurelius epʃ. huic ſcede relectae a nobis ſubſcripſi.

Valentinus primae ſedis epʃ. prouinciae numidiae

Fauſtinus epʃ eccleſiae potentinae prouinciae picen. legatus eccleſiae romanae huic ſcedę.

Alipius epʃ eccleſiae thagaſtenſis. legatus prouinciae numidiae ſubſcripſi.

Auguſtinus epʃ eccleſiae hipponi regio. legatī concilii numidiae. huic cartulae prome. ꝯ eodem concilio ſubſcripſi.

Poſſidius epʃ eccleſiae calamenſis. legatī prouinciae numidiae inferioris ſubſcripſi.

Vincentius epʃ caluſitanae eccleſiae ſubſcripſi.

Rufinianus epʃ mazenſis ecclae ſubſcripſi.

Quod uultdeus epʃ uerenſis ecclae ſubſcripſi.

Candidus epʃ abitinenſis. germanicianorum eccleſiae ſubſcripſi.

Gallonianus epʃ vtinenſis ecclae ſubſcripſi.

Maximianus epʃ aquenſis regionis. legatī prouinciae biſacenae ſubſcripſi.

Iocundus epʃ ſufetulenſis. legatī prouinciae biſacenae.

Foſtumatianus epʃ. neapolitane eccle. Pentadius epʃ carpitanae ecclae ſubſcripſi.

Clm. 3860a, f. 55r

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Lut 3860 a
R/s: 53 R

+ hic habes.

INCIPIUNT TITULI CANONUM EFFESANI CONCILII · NUMERO · XVI ·

I. Quipurum hominem exsca uirgine maria asserut.
II. De religioso & dō amabili consacerdote nrō.
III. De sequentia per oma scorum patrum confessione
IIII. De substantia dī confitentes
V. Siquis non confitetur dm esse ueracter.
VI. Siquis non confitetur carni scdm substantiam vnitum dī patris uerbum.
VII. Siquis inxpō duudit substantias post unitatem.
VIII. Siquis per unis duobus uoces quae apostolicis scripturis & r̄ euangelicis : diuidit.
VIIII. Siquis audeat dicere xpm hominem theophoron.
X. Siquis dicit dm esse. & non confitetur dm simul & homine anathema sit.
XI. Siquis uelut hominem uīm operante dī uerbi dicit.
XII. Siquis audet dicere assumptum hominem coadorandum dm uerbum.

Clm. 3860a

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Cod. Lat. 3860a
81 R

dictum ofium &xx epoſ. currunſ.
ſalua &incolomi fide catholica
quę apud eandem nicęam bi
thinię .cccxviii. patrib, expo
ſita ē. &poſtea iterum inur
be roma deſpū ſco .acatholicuſ
epiſ. ſalubriter adiectum eſt.
Siquid inhiſ rationabile qui le
git repererit quod tamen aſcā
atq. apoſtolica romana eccleſia
non diſcrepā ſequi debebit.

[illegible]

PER HOS ET EHĪ GRADUS SACRI CANONES
PCIUNT UNŪQUĒQ; ADSUAM GRADŪ PUENIRE.

CLERICUS
CANTOR
OSTIARIUS
LECTOR
EXORCISTA.
ACOLITUS.
SUBDIACONUS
DIACONUS.
PRESPITĒ
EPISCOPUS.

ET SI ALIQUIS ALIQUĒ HIS SUSCEPTIS ORDINIBUS IN IURIA UERIT. SINGULO GRADUI SINGULĀ EXHI BEAT CŌPOSITIONĒ. Et qui QUOT CŌPOSITIONES EXIBU ERIT ORDINATO. TOT BAN HOS EX SOLUAT EPISCOPO. FIAT FIAT AMEN.

xvi
xxxii
lxiiii
cxxviii
ccliii
dxii
ī xxiiii um
ii xlviii
iiii xcvi

EXCŌMUNICATIO
EX CAPITULIS ADRI
ANI PP. Bannus episcopalis quē summū uo
cant ante legitimā excōmu
nicationē incorrigibili faci
endus. Virū hunc qui
hoc aut illud cōmisit. & anob
frequentē ad satisfaciendū
ammonitus. poenitere cōtēp
sit. & canonice ad synodū
nram euocatus uenire noluit.
xpianorū omnū cōsortio to
tius huius ecclie indimo seiun
gimus. et paganorū eo amplius quo adō remoti sit. longius
eū episcopalis qua donati in
digni sumus auctoritatis
banno innodamus.

I.
VI EBDOM. Dabimus ei
tam manenti hoc banno an
te quā eū legitime etplenit
excōmunicem. p xpi nomine
ad resipiscendū .vi. ebdomada
rū inducias. Quas si tē cuerti
noluerit. intdicimus ei omni
um xpi ecclesiarū ingressū.
Et ut nullus ei pbr missā can
tet. et nec ille nec aliquis fide
lium sibi pacis osculū. q xpi
ane pacis ē inimicus dare
psumat.

II.
III. EBDOM.
Deinde dabimus ei trium

Clm. 3860 a, fol. 3v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Cod. lat 3860 a
Bd. 3 x

INCIPIUNT DECRETA PAPAE ZACHARIAE URBIS ROMAE.

De gradib, cognationum · vel quomodo debeat quislibet · amodo & deincepts legitimo coniugio copulari · Et quia diuina clementia nos omnes congregauit in unum · vt ea que necessaria sunt · psalute animarum · capitula uobis ea que superius scripta sunt enarrare studui · Admemoriā uobis quippe reducens · quod beate memorie precessor nr gregorius · huius apostolice sedis iunior papa · paliquas inlicitas coniunctiones que fiebant · & p hanc ytaliam seu longobardorum · p uimtiā · vel inalis locis aggregato sacerdotali collegio promulgata sententia · anathematis uinculo obligatur · Sed cum cerno ad huc populos ineodem errore p sistere · qd ingemescens dico · quo xpianorum anime dum diaboli ca fraude decipiuntur · timeo nenos qui rectores · animarū uocamur · si eorū salutem puidere neglexerimus · auisto iudice pro illis extorqueamur · Sed neq; hoc silendum ē quod in germanie pastib, · ita diuulgatum ē · quod quidem inarchiuo sce nre eccle scriptum minime reperimus · Ipsis tamen asserentib, hominib, de germanie pastib, didicimus · qd beate recordationis gregorius papa · dum eos adreligionē xpianitatis diuina gratia inlustrare · licentiā illis dedisse · Inquastam se copulari · generationē · Quod quidem licitum xpianis non est · dum usq; generationem cognouerit ·

In epistola gregorii papae · ad scm bonefacium missa · de diuersis capitulis ·

Progeniem uero suam quemq; vsq; adseptimam decernimus obseruare generationem ·

Inconstitutis gregorii papae · Siquis de propria cognatione uxorem duxerit anathema sit ·

In xthimologiarum sci ysidori libro · vii · In capitul xxx ·

Primo de agnatis & cognatis hec consanguinitas dum se paulatim ppaginum ordinib, dirimens usq; adultimū gradum subtraxerit · & propinquitas ee desiuerit · Tam lex rursus matrimonii vinculo repetit · & quodammodo reuocat fugientē · Ideo aū usq; adsextū generis gradū · consanguinitas constituta ē · ut sex etatib, mundi · generatio & homis status finatur · Ita ppinquitas generis tot gradib, terminaretur ·

Clm. 3860a, fol. 177r

prinignas: idest filiastras: uxores fratrū: so
roresue uxorum: hoc ē cognatas: cuiusq: dumpa
rentalę consanguinitatem memorari pos
sunt: nullus hominum contrahat:
Am quitalib' delictus inuentus fuerit a communi
gio separetur: & indistricta pēnitentia per
quinquennium pduret:
icunus uxor infidelis ē: & gentilis: & non po
test eam conuertere: dimittat eam:
ecundum grecos inquarta ppinquitate car
nis: licet nubere: sicut in lege scriptum est:
ecundum romanos inquinta: tam inquarta
n̄ soluunt ē iugium p̄quam factum fuerit:
mertua tam ppinquitate n̄ licet uxorem
alteriusaccipere post obitum eius:
INCIP CONCILIUM NICENUM: XX: CP̄OR:
QUI INGRICO NON HABENTUR: SED
IN LATI NO INUENI
UNTUR ITA:
SUNT ETIAM REGULAE ECCLESIASTI
cae quę in africani s regionib' frequen
tissimo synodali concilio ē scriptę sunt:
Quae quō multiplicē & diuersis modis inue
nunt̄: sī ad manus cuiuscumq: catholicorū
uenerint: salua & incolomi fide catholica:
quę apud niceam: bythinię: CCC XVIII
patrib' exposita ē: & postea iterum in urbe
roma despū sco abepis catholicis salubrit̄
adiectum est: Siquid in his rationabilit̄
repperit qd tamen ascā atq: apostolica eccla
romana non diserepet sequi debebit:
Iter ea sunt alię quadraginta regulę: quę
posium epm cordobensium currunt quę
titulantur: tamquam uigini eporum
apud serdicam quę tam non apud grecos
sed apud latinos magis inueniunt̄: Sed quō
de cosli psona n̄uo facta ē: necessarię om̄ib'
catholicis inmandum ē: hunc eundem
apud niceam bythinię int̄ sciissimos CCC XVIII
patres fuisse honorabilem: atq: ab apostoli
ca sede cum uicario & iuuenio pbris destina
tū: Quinq: in spanis fusq: ad tempus con
stantii principis: incorpore manisit. Nam
memoratus ē stantius sic uir eruditissimus:
sulpicius: seuerus: in chronicis suis refert:
Quę diligenti cura: complectens nris memorię
dereliquit: Apud arimmū italię numerosa:
utriusq: orbis synodū episcopale collegit: &
aduersus fidem catholicā: ut CCC XVIII pa
trū definitionē arrii cupiens uenena re
uoluere: ecclam dei tyrannica usurpatione
turbauit: Denique coacta ut meau princi
pis: ut tauri p̄sentia cui ecclesiastic talit̄ fue
rat delegata: ut si maiore pars concilii in
arrianorū p̄fidia ē sentiret: ipse consulat
insigna mereat̄ur: poene om̄s qui ibide
fuerunt: & epi subscripserunt: Sed postea
uerū diuino inspirante p̄sidio quā plurimi
agentes pēnitentiā: datis quoq: libellis
ad scam ecclam catholicam: de qua plus ne
cessitate quā uoluntate discesserant redier:
Unde & in aetnū abom̄ib' catholicis: arimensi
ē cilio recte dr̄ anathema: Quā siqs dicere
lexerit catholicus n̄ē: hunc ergo osium
sic p̄dictus sulpitius refert in longa syno
di disceptatione: qm̄ ut sup̄ memoratū
ē: adhuc constantii temporis erat incor
pore placuit missā episcopali legatione
debere p̄quiri: utrum in sca & uenerabi
li nicena congregatione: in qua p̄sens

Clm 3860a, f. 184r

Clm
3860a
fol 184 r

Abb. 6a

cf. Cm. 3853, f. 159r

XII. De secreta morte animę.
XIII. Item unde supra.
XIIII. De precio redemptionis, causa su
XV. De eo quod scriptum est in apocal
templum“[3].

Siqd earū culpariū, quas ante uncapitulo dicte ſ. quas nec uos sciatis

dū emendatae sint me ñ eſtimet;

Admoneo uos ſit̄ ꝓ obedientiā. q̄ ſeniori meo debetis. siqd taliū culpariū inter uos sciatis. q̄e dignae sint poenitentiae. quo earū uos recordemini. Et pannū uos ꝓ uerba dī. ac sacrae scripturae. & ſēi pēris panno. de senioris mei panno. & ꝓ urīm sacerdotiū. quo eas me non eſtimet. siquando ego uos debeo hodie interrogauero. Et pannū uos ꝓ sacerdotiū urīm. Quo nec ꝓ ullius amicitiā dimittatis. quin dicatis. Nec ꝓ ullius inimicitiā aliquo alio modo dicatis. nisi ut uerissime. ac iustissime sciatis.

[illegible] nisi [illegible] mentionē ac de iuſtitiā [illegible] nisi [illegible] interrogatus. Nec foras exeat ullus [illegible] sine licentia [illegible]

uolo · iiii ·

Quodnemo sit bonus ſuis uiris nisi participatione eius qui solus ē bonus. tit v ·

Quodnisi grā dī continua uiuemur: insidias diabolī superare ñ possumus. Excdecretū cuius ſuppſſtō tit vi ·

Quod ꝓ xpm libero bene utamur arbitrio Excdecretū cuius ſuppſſtō tit vii ·

Quod omīa scōrum merita ſint dona dī. Excdecretū cuius ſuppſſtō tit viii ·

Quod omīa scā cogitatio & motus pie uoluntatis exdo ſit. tit viiii ·

Quod grā dī non ſolum peccata dimittat ſed etiā adiuuando commutantur & lex impleatur non ſicut ante pdaguſ facile quaſi ſine grā dī difficilius poſſit impleri. tit x ·

Quod ſedis apoſtolicę omīs orationes xpi grā reſonent qua genus humanū ab aeterna damnatione reparatur: Excdecretis eiusdē tit̄ulo xi ·

Quod grā dī etiam baptizandorum teſtetur inſtituta purgatio cum exorciſmis & exſufflationib⁹ ſpūs abeis abigunt̄ immundi · tit̄ulo xii ·

Quod ꝓfundiores quaeſtionis nec contemptibiles ſint. nec penitus deſerendę. tit xiii ·

Ut ꝓter ſcripturas canonicas nihil in eccleſiis legatur: con̄ carthag tit xxiiii ·

Ut epi & clerici non ordinentur nisi omnes ſuos fecerint xpianos concilio affricano tit̄ulo · iii · PAPĪ GELASII

Ut uiduę nouelentur tit xiii ·

Uiduas autem uelare pontificum nullus adhuc inuenit ·

Clm 3860a f. 209r

209 R

Clm. 3860a
fol. 209r

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS

NATALE DNI DEO GRATIAS SCT

xultemus dñe ds nr omnes recta corde.
inunitate fidei congregati. ut veniente
saluatore nro filio tuo. immaculati oc
cupemus illi. meriis scorum comitatu. Qui t.

Clm. 3913, f. 1a

(Photostelle)
COD: Rat 3913
Film: 1R

Deponentes omnem malicia & omnem dolum & simu
lationes & invidias & omnes detractiones sicut mo
do geniti infantes rationabiles sine dolo lac con
cupiscite ut in eo crescatis in salutem.
Si tamen gustastis quo dulcis e dns. ad quem acce
dentes lapidem vivum. ab hominibus quidem repro
batum. a do au electum et honorificatum. & ipsi tam
quam lapides vivi sup edificamini in domos spi
rituales sacerdotium scm offerre spirituales hostias
acceptabiles do p ihm xm.
Carissimi uos estis genus electum regale sacerdotium.
gens sca populus acquisitionis ut virtutes eius
annuntietis q de tenebris uos vocavit in am
mirabile lumen suum. Dnica. i. prima octam
Hic quod natum e ex do. vincit mundum. &
hec e victoria que vincit mundum fides nra.
Si testimonium hominum accipimus testimonium
di maius e. quo hoc e testimonium di qd ma
ius est. quia testificat e nob de filio suo

Clm. 3913, f. 21a

COD: Dat 3913
N/s: 21 R

Dñs abuntero uocauit me. Deuentre matris meae. recordatus est nominis mei. et posuit me. sicut sagittam electam

In uigilia scī petri apostoli

Petrus apls ihuxpi electus scdm pscientiā dī patris insēcificationē spūs. in obdientiā ⁊ aspsionē sanguinis ihuxpi. gra uob ⁊ pax multaplicetur.

Ad uesperas in nocte

Angelus dnj. per noctem aperiens ianuas carceris. ⁊ educens apostolos. dixit. Ite. ⁊ stantes in templo. loquimini plebi. omnia uerba uitę huius.

In plateis eiecerunt infirmos. ⁊ posuerūt in lectulis ⁊ grabatis. Vt uenientis petri saltim umbra eius obumbraret quibusdam illorum. ⁊ sanati a suis infirmitatibus curarentur.

Respondens petrus ⁊ apostoli dixerunt. Oboedire oportet deo magis quam hominibus.

Clm. 3913, f. 27ᵃ

Abb. 20a

Dñs abuitero uocauit me · de uentre ma
tris meae · recordatus est nominis mei ·
et posuit me · sicut sagittam electam

In uigilia sci petri apostoli

Petrus apls ihuxpi electis scdm pscientiã di
patris insctificationem spus in obdientiã & aspsionẽ
sanguinis ihuxpi · gra uob & pax multiplicetur ·

multiplici
memoria
eius

Ad uesperas in nocte

ANGELUS DNJ · PER NOCTEM APE
riens ianuas carceris · & educens
apostolos · dixit · Ite · & stantes
in templo · loquimini plebi · omnia uer
ba uitæ huius ·
In plateis eiecerunt infirmos · & posuer
in lectulis & grabatis · ut ueniente pe
saltem umbra eius obumbraret quem
quam illorum · & statim salui fiebant
respondens petrus & apostoli dixerunt ·
oboedire oportet deo magis quam ho
minibus ·

Clm. 3913, f. 27r

COD: Cod 3913
N/s: 27R

uincent uestiet uestimentis albis & non delebo nomen eius
delibro uite & confitebor nomi eius coram patre meo & coram
angelis eius. uincent & custodierit usq; in finem opera mea
dabo illi potestatem super gentes & regent illas in uirga ferrea
tamquam uas figuli confringent sicut & ego accepi a patre meo.
uincet faciam illum columnam in templo dei mei & foras
non egredietur amplius & scribam super eum nomen dei mei & nomen
ciuitatis dei mei noue ierusalem & nomen meum nouum.
uincet dabo ei sedere mecum in throno meo sicut & ego
uici & sedi cum patre meo in throno eius.

habet auris audiat quid spūs dicat ecclesiis. uincenti
dabo edere de ligno uite quod est in paradiso dei mei.
uincenti dabo manna absconditum. & dabo illi calculum
candidum & in calculo nomen nouum scriptum quod nemo scit
nisi qui accipit. Ego sum a & o. initium & finis
ego sitienti dabo fontem aque uite gratis. & uincens
possidebit hec. & ero illi deus & uincens filius

audiebam uocem citharedorum citharizantium & cantabant quasi
canticum nouum ante sedem & coram quatuor animalibus & seniorib⁹
& nemo poterat dicere canticum nisi centum quadraginta quatuor milia
qui empti sunt de terra. hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati
uirgines enim sunt. hi sequuntur agnum quocumque ierit. hi empti sunt
ex hominibus primitie deo & agno. & in ore eorum non inuentum est
mendacium. sine macula enim sunt ante thronum dei. & audiui uocem
de celo tamquam uocem aquarum multarum & tamquam uocem tonitrui magni
& uox quam audiui sicut citharedorum citharizantium in citharis suis
& cantabant quasi canticum nouum ante sedem & coram quatuor animalibus
& seniorib⁹ & nemo poterat dicere canticum nisi illa centum quadraginta
quatuor milia que empta sunt de terra. hi sunt qui cum mulieribus non
coinquinati sunt. uirgines enim sunt. hi sequuntur agnum quocumque
ierit. hi empti sunt ex hominibus primitie deo & agno. & in ore eorum
non inuentum est mendacium. sine macula enim sunt ante thronum dei.

Clm. 3913, fol. 102v

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
CCD: Cal. 3913
fol/S.: 102 V

Abb. 15 b

BENEDICTIO CINERIS

Oſ. qui humiliatione flecteris. & ſatisfactione placaris. aurem tuę pietatis inclina p̄cib; nr̄is. & capitib; ſeruorum tuorum. horu cineru aſpersione attactis. effunde ꝓpitius gr̄am tuę benedictionis. vt eos & ſpu sancte unctionis repleas. & quę iuste postulauerint efficaciter tribuas. & concessa ꝓpitia stabilitate manere inuiolata decernas. ꝑ dn̄m.

Cam. 3913, f. 177v

Clm. 3913, fol. 218ᵛ

uiuos & defunctos: quorum nomi
na tibi uiuunt · pquib, tuam mi
sericordiam exoramus: ut
beate dī genitricis mar[illegible] &c.
interuentu, omnium sanctorum
ciuium. cunctarum propitius
Indulgentiam culparum. & ple
nitudinem aeternorum lar
giaris gaudiorum · ꝑ dn̄m ·
Cui cui soli cognitus est numerus electo
in superna felicitate locandos tribue
quos sumus: ut uniuersorum quos inora
tione commendatos suscepimus: uel no
mina omnium fidelium · beate predesti
nationis liber ascriptos reineat · ꝑ ꝛ.

Coll 3913
218 R

Clm. 3913, fol. 224v

tiat medicina ſaluatum · ℔ dn̄m · Alia
Infirmitatis humane ſingulare pre
ſidium · auxilii tui ſuper infirmum
famulum tuum oſtende uiſtutem ·
ut ope miſericordie tue aduitus
eccleſie tue ſce repraeſentari me
reatur · ℔ dn̄m ·

recibus nr̄is qſ dn̄e aurem tue pietatis
accommoda · et orationes ſupplicantiū ·
oculorum cognitor benignus exaudi
ut te largiente · inicedentibus omnibus
ſcis tuis · deſideria nra pueniant adeffec
tum · ℔

Cat 3913
224 c

Clm. 3915, fol. 7v

fuerint · tunc id quod deterius est. Tu autē ser
uasti uinum bonū · usq; adhuc · Hoc fecit initiū
signorum ihs in chana galileae · & manifestauit
gloriam suam · Et crediderunt in eū discipuli ei.

FRS · Audistis dispensatā FER · IIII · LEGNDO LOSENS
onem dei · quę data ē mihi in uos · ut impleā uer
bum dī mysterium qd absconditū fuit a sęculis &
generacionib, Nunc aut manifestatū est sc̄is eius
quib, uoluit deus notas facere diuicias glē sacrā
ti huius ingentib; quod est xps in uobis spes glē.
Quē nos adnuntiamus · corripientes omnē hominem ·
& docentes omnē hominē in sapientia · Ut exhibea
mus omnē hominē perfectum in xpo ihū dnō nr̄o,
In illo tempr̄ · Rege ssus est ihs in uir SECDM · LUCAM;
tute spūs in galilęam · et fama exiit per uniuersam re
gionē de illo · Et ipse docebat in synagogis eorum ·
& magnificabatur ab omnib, Et uenit nazareth · ubi

Bayer. Staatsbibliothek München
Catal 3915
7 v

Clm. 3915, fol. 34v

sicut dī ministros. Inmulta patientia. Intribulationibus.
innecessitatib;. inangustiis. Inplagis. incarceribus.
Insedition ib;. Inlaboribus. Inuigiliis. Inieuniis. Incas
titate. Inscientia. Inlonganimitate. Insuauitate. Inspū
sco. Incaritate nonficta. inuerbo ueritatis. inuir
tute dī. Perarma iustitię. adexteris & adsinistris. Per
glam & ignobilitatē. p infamiā & bonā famā. Ut seduc
tores. & ueraces. Sicut qui ignoti & cogniti. Quasi morien
tes. & ecce uiuimus. Ut castigati. & non mortificati. Qua
si tristes. semper autē gaudentes. Sicut egentes. multos
autē locupletantes. Tamquā nihil habentes. & omnia
possidentes. Secundum matheum

In illo tempore. Ductus est ihs indesertū aspū. ut temp
tarētur adiabolo. Et cū ieunasset quadraginta
dieb; & quadraginta noctib;. postea esurit. Et accedens
temptator dixit ei. Si filius dī es dic ut lapides isti panes
fiant. Qui respondens dixit. Scriptū est nīn pane solo

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Cat 3915
M/e: 34 v

Clm. 3915, fol. 28v

non agit perperā · non inflatur · nō est ambitiosa non
quērit quęsua sunt · N irritatur · non cogitat ma
lum · N gaudē sup iniquitate · Con gaudē autē
ueritati · Oma sustinet · oma credit · oma sperat ·
oma sustinē · caritas nū quā excidē · Siue pphe
tię euacuabunt̄ · Siue lingę cessabunt · Siue
scientia destruēt̄ur · Ex parte · enim · cognoscim' · ex
parte proph&izamus · Cum aut̄ uenerit quod per
fectū ē · euacua bitur quod ex parte est ·
Cum essem paruulus · loquebar ut paruulus · sapiebā
ut paruulus · cogitabam ut paruulus · Quando aut̄
factus sū uir · euacuaui quae erant paruuli · Videmus
nunc p speculum in enigmate · tunc aut̄ facie ad faciē ·
Nunc cognosco ex parte · tunc aut̄ cognoscam · sicut &
cognitus sum · Nunc autē manent · fides · spes · caritas
tria haec · Maior autē his · ē caritas · Sedim luc̄
illo tē pore · Assumpsit ihs · xii · discipulos suos ·

Lat 3915
28v

Clm. 3915, fol. 43v

Lect̄ libri machabeorum.

In diebus illis. Orationē faciebant sacerdotes dū of
ferrent sacrificiū propopulo isr̄t. ionatha incho
ante. cæteris aut̄ respondentib, & dicentib, Bene
faciat uobis dn̄s. & memineri t testamenti sui. qd̄ ad
abrahā. & isaac. & iacob locutus ē seruos suos fideles.
Et det uobis cor omib, ut colatis eū. & faciatis eius
uolunta tē. Adaperiat cor urm in lege sua & in p
ceptis suis. & faciat pacē. Exaudiat orationē uram.
& reconcilietur uobis. nec uos deserat in tempore
malo. dn̄s ds̄ ur̄. Lect̄ libri sapientiae.

Miserere nr̄i ds̄ omium & respice nos. & ostende
nobis lucē miserationū tuarū. & immitte timo
rem tuū sup gentes quae n̄ exquisier̄ te. & cog
noscant quia non ē ds̄ nisi tu. vt enarrent mag
nalia tua. Alleua manū tuā super gentes alie
nas. ut uideant potentiā tuā. Sicut enī in con

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: lat 3915
Mikr: 43 v

Clm. 3915, fol. 60v

eius aperuit oc/ulos nescimus. Ipsum interrogate.
ætatem habet. ipse loquetur. Hec dixerunt paren
tes ei. quia timebant iudeos. Iam enim conspirauerant
iudei. ut si quis confiteretur xpm. extra synagogam fie
ret. Propterea parentes ei dixerunt quia ætatem habet
ipsum interrogate. Vocauerunt ergo rursum hominem qui
fuerat cecus. & dixerunt ei. Da gloriam deo. Nos scimus. quia
hic homo peccator est. Dixit ergo ille. Si peccator est
nescio. unum scio. quia cecus cum essem. modo uideo.
Dixerunt ergo illi. Quid fecit tibi. quomodo aperuit
tibi oculos. Respondit eis. Dixi uobis iam & audi
stis. Quid iterum uultis audire. Numquid & uos
uultis discipuli eius fieri. Maledixerunt ei. & dixerunt.
Tu discipulus illius sis. nos autem moysi discipuli sumus.
Nos scimus. quia moysi locutus est deus. Hunc autem nesci
mus. unde sit. Respondit ille homo. & dixit eis.
In hoc mirabile est. quia uos nescitis unde sit. &
aperuit meos oculos. Scimus autem. quia pecca
tores deus non audit. Sed si quis dei cultor est.
& uoluntatem eius facit. hunc exaudit. A seculo
non est auditum. quia quis aperuit oculos cæci
nati. nisi esset hic a deo. non posset facere quicquam.
Responderunt & dixerunt ei. In peccatis natus es
totus. & tu doces nos. Et eiecerunt eum foras. Au
diuit ihs quia eiecerunt eum foras. & cum inuenisset
eum. dixit ei. Tu credis in filium dei. Respondit ille.

Eat 3915
60 v

Clm. 3915, fol. 62v

qui mortuus fuerat. Dñe. iam fetꝫ. quadriduanus enī est.
Dicit ei ihs: Nonne dixi tibi. quō si credideris. uidebis
glorīā dī. Tulerūt ergo lapidem. Ihs autē eleuatis sursū
oculis. dixit. Pater. grās ago tibi. quō audisti me. Ego
autē sciebā. quia semp me audis. Sed ppt populū qui
circūstat dixi. ut credant quia tu me misisti. Haec
cū dixisset. uoce magna clamauit. Lazare. ueni foras.
Et statim prodiit qui fuerat mortuus. ligatus pedes &
manus institis. Et facies illius sudario erat ligata. Dicit
eis ihs. Soluite eū. & sinite abire. Multi ergo exiu
dei qui uenerant ad mariā & uiderant quae fecit. credi
derunt in eum. DOM. V. LECT. EPE. BEAT. PAULADAME
RS. Xps assistens pontifex futurorū bonorū. pampliꝰ
& pfectiꝰ. tabernaculū non manufactū. id est non huius
creationis. Neq; p sanguinē hircorū aut urtulorū. sed
p ppriū sanguinē introiuit semel insca. aeterna redem
ptione inuenta. Si enī sanguis hyrcorū & taurorū. &
cinis urtulae aspsus. inquinatos scificat ad emundatio
nē carnis. quanto magis sanguis xpi. qui pspm sem
sem & ipsū obtulit inmaculatū dō. & mundauit con
scientiā nrām aboperib, mortuis. ad seruiendū dō
uiuenti. Et ideo noui testamenti mediator est. ut mor
te intercidente in redemptionē earū prīuaricatio
nū. quae erant sed priore testāto. repmissionē ac
cipiant. qui uocati sunt aeternae hereditatis. In xpo
ihū. dnō nrō. SECD M. IOHANNE
In illo tempr. Dicebat ihs turbis iudeorū. & princi

Cat 3915
62 v

Clm. 3915, fol. 65r

filius hominis tradetur. bonum erat ei si natus non fuisset homo
ille. Respondens autem iudas qui tradidit eum dixit. Numquid
ego sum rabbi. Ait illi. tu dixisti. Cenantibus autem eis ac
cepit ihs panem. & benedixit ac fregit. dedit q discipulis suis.
& ait. Accipite & comedite. hoc est corpus meum. Et accipi
ens calicem. gratias egit. & dedit illis dicens; bibite ex hoc omn̄s.
hic est enim sanguis mi nouum testamenti. qui pro multis effun
detur in remissionem peccatorum. Dico autem uobis; non bibam
amodo de hoc genimine uitis. usq; in diem illum. cum illud bi
bam uobis cum nouum. in regno patris mei; Et hymnum dicto.
exierunt In montem oliueti. Tunc dicit illis ihs; omnes uos scan
dalum patiemini. in me in ista nocte; Scriptum est enim percu
tiam pastorem. & dispergentur oues gregis; post quam autem
surrexero. precedam uos in galileam. Respondens autem petrus
ait illi; & si omnes scandalizati fuerint in te. ego nunquam scan
dalizabor. ait illi ihs; Amen dico tibi. quia in hac nocte ante
quam gallus cantet. ter me negabis; Ait illi petrus; & etiam si
oportuerit me mori tecum. non te negabo; Similiter & omnes dis
cipuli dixerunt. Tunc uenit ihs cum illis in villam. quę di
citur gethsemani. Et dixit discipulis suis; Sedete hic. donec
uadam illuc & orem; Et assumpto petro. & duobus filiis ze
bedei. coepit contristari & merus esse; Tunc ait illis; Tristis
est anima mea usq ad mortem. sustinete hic & uigilate mecum;

Cat 3915
65R

Clm. 3915, fol. 67v

aut pses. aut illis. Que uultis uobis dedu ob. dimitti. At illi dixerunt.
Barraban. Dic illis pilat. Qd igit faciā de ihu qui dr xps. Dicunt oms.
Crucifigat. At illis pses. Quid enī mali fec. At illi magis clamabant
dicentes. Crucifigat. Videns aut pilat quia nihil pficer. sed magis
tumultus fier. accepta aqua. lauit manus coram populo. dicens. Innocens ego su a sanguine huius iusti. uos videritis. Et respondens uniuersus pplus. dix. Sanguis eius sup nos. & sup filios nros. Tunc dimisit
illis barraban. Ihm aut flagellatū tradidit eis. ut crucifiger. & cur-
Tunc milites psidis suscipientes ihm in pretorio. congregauer ad eum
uniuersam cohortē. Et exuentes eū clamide coccinea circūdederūt
ei. Et plectentes coronā despinis posuer sup caput ei. & harun
dinē in dextera ei. Et genu flexo ante eū illudebant dicentes. Ave
rex iudeorū. Et expuentes in eū. acceperūt arundinē. & percutiebant caput
eius; & post quā inluserunt ei. exuerunt eū clamide. & induer eum
uestimentis eius. & duxer eū ut crucifigerent. Exeuntes aut
inuener hominē cyrenēū nomine symonē. hunc angariauer.
ut tolleret crucem eius. Et uener in locum qui dicitur gol
gotha qd est caluarie locus. Et dedeer ei uinū bibere. cū felle mix
tū; & cū gustasset. nolut bibere. Postquā aut crucifixer eū. di
uiser uestimenta eius sortē mittentes. ut impleret qd dictū est p
pphetā dicentē. diuiser uestimenta mea & sup uestē meā miser
sortē. & sedentes seruabant eū. Et imposuer sup caput eius cau
sam ipsius scriptā hic. ihs nazarenus. rex iudeorū. Tunc cruci

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Cod: lat 3915
67 v

Clm. 3915, fol. 73v

gradiens in multitudine fortitudinis sue. Ego qui loquor iusticiam. &
ppugnator sū ad saluandū. Quare ergo rubrū ē indumentū tuū. &
uestimenta tua sicut calcantiū in torculari? Torcular calcaui solus.
& de gentib; nō ē uir mecū. Calcaui eos in furore meo. & conculcaui eos
in ira mea. Et aspersus ē sanguis eorū sup uestimenta mea. & oīa indumenta
mea coinquinaui. Dies ultionis in corde meo. annus retributionis meę
uenit. Circūspexi & non ē auxiliator. & quęsiui. & nō erat qui adiu
uaret. Et saluauit mihi brachiū meū. & indignatio mea ipsa auxiliata
ē mihi. Miserationū dnī recordabor. laudē dnī sup oīa quę reddidit
nobis dns ds nr. Lectio ysaie prophete In dieb, illis. Dixit ysaias.
Dne quis credidit auditui nro. & Et brachiū dnī cui reuelatū est. &
Et ascendit sicut uirgultū coram eo. & sicut radix de terra sitienti. & nō
ē species ei neq; decor. & uidimus eū & nō erat aspectus. & desi
derauimus eū despectū & nouissimū uirorū. uirū dolorū. & sci
entē infirmitatē. Et quasi absconditus uultus eius & despectus.
unde nec reputauimus eū. Vere languores nros ipse tulit. &
dolores nros ipse portauit. Et nos putauim? eū quasi lepsū. & ppcus
sū adeo. & humiliatū. Ipse autē uulneratus ē ppt iniquitates nras.
attritus ē ppt scelera nra. Disciplina pacis nrę sup eū. & liuore
eius sanati sum? Oēs nos quasi oues errauimus. unusquisq; auia
sua declinauit. & dns posuit in eo iniquitatē omniū nrorum.
Oblatus ē quia ipse uoluit. & nō aperuit os suū. Sicut ad occi
sionē ducetur. & quasi agnus coram tondente se obmutescet. et
nō aperuit os suū. In angustia & de iudicio sublatus ē. generati
onem eius quis enarrabit. Quia abscisus ē de terra uiuentiū

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
Lat. 3915
73 v

Clm. 3915, fol. 74v

implentur in regno di. Et accepto calice · gratias egit et dixit · Accipite
et diuidite inter uos. Dico enim uobis. qd̄ n̄ bibam de generatione uitis.
donec regnum di ueniat. Et accepto pane gratias egit & fregit et de
dit eis dicens. Hoc ē corpus meum qd̄ p uobis datur · hoc facite in meā
cōmemorationem. Similit & calicem postquā cenauit dicens. Hic ē calix
nouum testamentum · qui p uobis in sanguine meo fundetur. Verumtam̄
ecce manus tradentis me · mecum ē in mensa. Et quidem filius hominis.
secdm qd̄ definitum ē uadit. Verumtam̄ uę illi homini · p quem tradet̄.
Et ipsi ceperunt quęrere int̄ se quis eet ex eis qui hoc facturus esset fa
cta. ē aut̄ et ctentio inter eos. quis eorum uideret esse maior. Dixit
aut̄ eis. Reges gentium dominantur eorum · et qui potestatem habent
sup eos benefici uocant̄. Vos aut̄ n̄ sic. Sed qui maior ē in uobis. fiat sicut
minor · Et qui p̄cessor ē · sic̄ ministrator. Nam quis maior ē qui recum
bit. an qui ministrat. nōne qui recumbit. Ego aut̄ in medio ur̄m sum.
sic̄ qui ministrat. Vos aut̄ estis qui p mansistis mecum · in temptationib;
meis. Et ego dispono uobis sicut disposuit mihi pater mis regnum · ut
edatis et bibatis sup mensam meam in regno meo · et sedeatis sup thronos.
iudicantes duodecim trib; israhel. Ait aut̄ dns. Simon · simon · ecce sata
nas expetiuit uos. ut cribraret sicut triticum. Ego aut̄ rogaui pte ·
ut n̄ deficiat fides tua · Et tu aliquando conuersus · cfirma fratres tuos.
Qui dixit ei. Dne tecum paratus sum · et in carcerem et in mortem ire ·
Et ille dixit. Dico tibi petre · n̄ cantabit hodie gallus. donec ter abne
ges nosse me. Et dixit eis. Quando misi uos sine saculo et pera et calcia
mentis. numquid aliqd defuit uobis. At illi dixerunt. Nihil. Dixit
ergo eis. Sed nunc qui habet saculum · tollat simliter et peram ·

Bayer. Staatsbibliothek
Cat 39/15
740

Clm. 3915, fol. 97v

relinquimus omia & secuti sumus te quid ergo erit nobis. Ihs aut dix illis. Amen dico uobis qd uos qui secuti estis me in regeneratione cu sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis et uos sup sedes duodecim. iudicantes duodecim tribus israel; Et omis qui reliquerit domu. aut fres. aut sorores. aut patre. aut matre. aut uxore. aut filios. aut agros. propter nomen meu. centuplu accipiet. Et uita & eram possidebit; LECTIO BEATI PAULI APLI AD ROMAN

Fres. Quicumq; baptizati sumus in xpo ihu. in morte ipsius baptizati sumus. Consepulti eni sum cu illo p baptismu in morte. ut quomodo surrexit xps a mortuis p gloria patris. ita & nos in nouitate uite ambulemus. Si eni complantati facti sum similitudini mortis eius. simul & resurrectionis erim. Hoc scientes. quia uetus homo nr simul crucifixus est. ut destruatur corpus peccati. ut ultra non seruiamus peccato; Qui eni mortuus est. iustificatus est a peccato. Si aut mortui sumus cu xpo. credimus quia simul & uiuemus cu xpo; Scientes qd xps surgens a mortuis iam non moritur. mors illi ultra non dominabitur. Qd eni mortuus est peccato mortuus est semel. Quod aut uiuit. uiuit do. ita & uos existimate uos mortuos quide esse peccato. uiuentes aut do in xpo ihu dno nro SEC MATH

Illo tep. Dixit ihs discipl. Amen dico uobis. nisi habundauerit iustitia ura plus qua scribaru & phariseoru. non intrabitis in regnu celoru. Audistis quia dictu est anti

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: Cal 3915
Fle: 97 v

Clm. 3915, fol. 112r

notaſit omīb, hominib, · dn̄ſ ppe ē · Nihil ſollicati ſitis · ſed in omī oratione
& obſecratione cū gratiarū actione · petitiones ur̄ae innoteſcant apud dm̄ ·
Et pax dī quę exuperat omnē ſenſū · cuſtodiat corda ur̄a & intellegentias
ur̄as · In xp̄o ihū dn̄o n̄ro ·

SCDM MATH

nitt · Abeuntes pharisęi · conſilium inierunt ut caperent ih̄m in ſermo
ne · Et mittunt ei diſcipulos ſuos · cū herodianis dicentes · Magiſter · ſcim̄
quia uerax es̄ · & uiam dī in ueritate doces · & non ē tibi cura de aliquo ·
Non enī reſpicis p̄ſonā hominū · Dic ergo nob · quid tibi uidetur · ē licē
cenſū dare cęſari · an n̄ · Cognita aut ih̄s nequitia eorū · ait · Quid me
temptatis hypocritę · Oſtendite mihi nomiſma cenſus · At illi obtulēr
ei denariū · Et ait illis ih̄s · Cuius ē imago hęc & ſuperſcriptio · Dicunt ei
Cęſaris · Tunc ait illis ih̄s · Reddite ergo quę ſunt cęſaris cęſari · & quę ſunt dō
R̄S · Non ceſſam̄ pro uobis

DOM · XXV · P PENT · ADCOLOSENS ·

orantes & poſtulantes · ut impleamini agnitione uoluntatis ei · In omni
ſapientia & intellectu ſpirituali · ut ambuletis digne dō p̄ placentes ·
in omī opere bono fructificantes & creſcentes in ſcientia dī · In omī uir-
tute cōfortati ſcdm̄ potentiā claritatis ei · in omī patientia & longanimi
tate cū gaudio · In xp̄o ihū dn̄o n̄ro ·

SCDM MATH

nitt · Loquente ihū ad turbas · ecce princeps unus acceſſit · & adorauit
eū dicens · Dn̄e · filia mea modo defuncta ē · ſed ueni impone manū ſuper eā
& uiuet · Et ſurgens ih̄s ſequebatur eū · & diſcipuli ei · Et ecce mulier · que ſan
guinis fluxū pa tiebatur · xii · annis · acceſſit retro & tetigit fimbriā ueſti
menti ei · Dicebat enī intra ſe · Si tetigero tantū ueſtimentū ei · ſalua ero ·
At ih̄s conuerſus · & uidens eā dixit · Confide filia · fides tua te ſaluā fecit ·
Et ſalua facta ē mulier · ex illa hora ·

Rat 3915
112 R

Cod. lat.
4317

tione ieunii et elemosinarum·
posiuisti nrorum remedia pecca
torum· concede nos mente &
corpor ẽẽ deuotos·
Concedd s
uthuu munus obla
tum fi nram abomi
malo petmunat·
suscipi ra
mysteria ipp̃ter dep̃cam̃
utquorum exequimur cultum
sentiamus effectum·
uerte q̃s dn̄e iram tuam· ppi
tiatus anob et facinora nra quib
indignationem tuam puocamus

Clm. 4317

vordem Spiegel

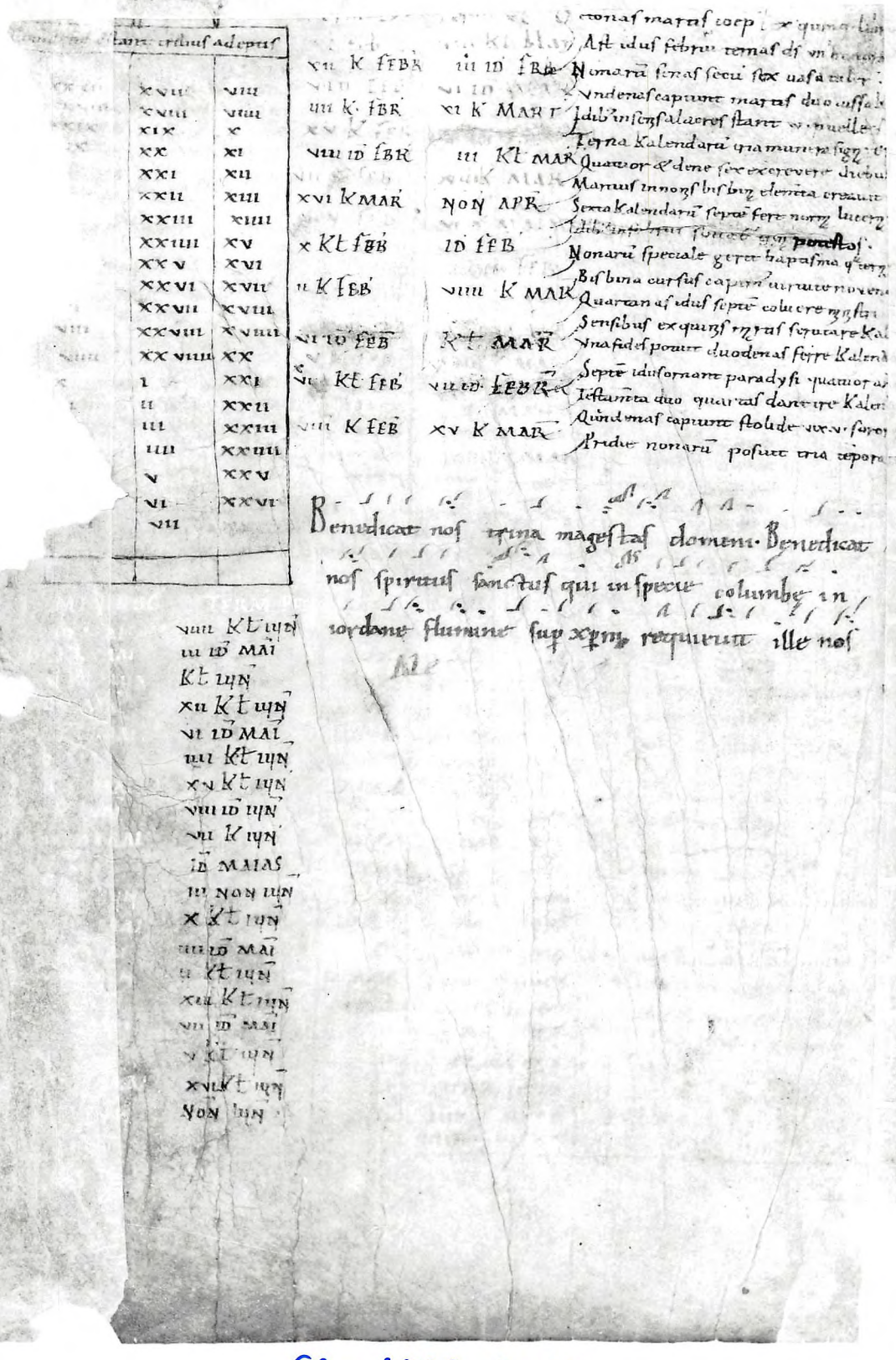
Beati urbani martyris tui atq
pontificis dnē intercessione
plaratus· pst̄a q̄s· utquae tem
porali celebramus actione·
ꝑpetua saluatione capiamus· ℔

OINSABBATO PENTECOST
mp̄s semp̄ dt̄s· indeficiens
lumen· qui spm tuum sc̄m·
cum sup̄ aquas inmundi crea
tionis exordio ferere-t̄ huma
nē declarasti salutis auctorē·
pst̄a q̄s· eiudem spūs uertutis·
ecclīae tuae dona multiplicet· ℔

temptant dt̄s

Clm. 28351, hinterm Spiegel

Bayer. Staatsbibliothek München
(Photostelle)
COD: lat 28357
Titel: Lint. Spiegel

Cem 6428. fol. 2v

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
cod: Lat. 6428
fol./s.: 2v

Credo unum dñm patrē omipotentē factorem celi & terre uisibiliū
omniū & inuisibiliū & unum dñm ihūm xpm filiū dei unigenitum
expatre natū ante omnia scla dm de dō lum de lumine dm uerū
de dō uero genitum non factum consubstantiale patri pquē
omnia facta sunt qui propt nos homines & propt nram salutem
descendit de celis & incarnat ē despū scō & maria uirgine
& homo factus ē crucifixus & ia pnob sub pontio pilato passus
& sepultus ē & resurrexit tercia die secdm scripturas ascendit
in celū sedet ad dexteram patris & iterum uenturus ē cū gla iudi
care uiuos & mortuos cui regni non erit finis Et unū spm scm
dnm & uiuificantē Qui ex patre filioq; pcedit qui cū patre
& filio simul adoratur & conglorificatur Qui locut ē p prophas
& unā scam catholicā & aplicā eccliam Confitor unum b̄ptis
ma in remissionē peccatoꝝ & exspecto resurrectionē mortuo
& uitā futurā sēli. Amē

D

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
cod: lat. 6428
fol./s.: 3R

ORDO AD POENITENCIAM DANDAM.

Cū uenerit aliquis ad sacerdotē ī fitēri peccata sua · ita ī primis
int̄rogē. INTERROGATIO. Credis in dn̄m patr̄em &
filiū & spm̄ scm̄. R Credo. IH Credis q̄ iste tres psone sic
dicim̄ pat̄ & filius & spūs scūs · tres p̄sone & un̄ ds. R Credo. Credis
t d̄ ipsa carne in qua nunc es recipere debes siue bonū siue
malū q̄d gessisti. R Credo. Vis dimittere his q̄ in te peccauer̄
ut & ds dimittat tibi peccata tua. Dicente dn̄o in evangelio
homīb⁹
Dimittite & dimittet̄ uob. Si aūt uos n̄ dimiseritis hoīb peccata
eor̄. nec pat̄ ur̄ celestis dimittet̄ uob peccata ura. Si quis
DIMITTERE. INDICA EI PENITENTIAM. SI AUT N VULT N̄ DA EI
& n̄ DIMITTIS. TUNC CONFITEAT OMIA PECCATA SUA. Et si quis
TA RECORDARI POTERIT. ET DICAT. Multa s dn̄e peccata
mea in cogitationib⁹ uerb⁹ & infactis. Te inclinet se ad pe
des sacerdotis. & sacerd dicat hanc orationē.

Adesto dn̄e supplicationib⁹ nr̄is. & me q̄ etiā mia tua p̄m̄ in
digo clemēter exaudi. & quē non electione merita. s dono
gr̄ē tue. ē famulus operis tui ministr̄ū. da sedulā muneris tui
exequendi. & ipse intro ministerio q̄d tue placitū sit operare. P
Preueniat hunc famulū tuū q̄s dn̄e mia tua. & comitet̄ ea
ex. cauta indulgentia tua deleant̄. P CUM VENERIT ALIQUIS
ad sacerdotē. confiteri peccata sua. mandet ei sacerdos ut ex
spectet modicū donec intret incubiculū suū ad orationem.
Si aūt non habuerit cubiculū tam tunc sacerdos in corde
suo dicat hanc orationem. Dn̄e ds omps ppicius esto
mihi peccatori. ut condigne possim gr̄as agere. qui me

Clm 6428. fol. 3v

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 6428
fol./s.: 3v

note nobis aiu[ad] salu[m] ni[hil] omis[so] p nobis intercedit
dignemur inc[ipi]s quorum reliquias habemus hic
Suscipe sca trinitas hanc oblā quam tibi offero
p innumerabilib[us] peccatis ac offensionibus meis tu propitius
mihi dimittas. & defuturis me custodias p salute quoq[ue] corpo
ris & animę meę ut ne me domine mandata tua custodia
& infirmo prima aeterna capere merear. P
Suscipe sca trinitas hanc oblā quam tibi offero p infirmis famulis
tuis. ut. mentis & corporis sanitate p̄cepta. maiestā tua tibi
laudes referant. & deuo uerbere aeterna prmia consequi
mereantur. P dnm nrm
suscipe sca trinitas hanc oblā quam tibi offero p anima famu
li tui. ut p hoc salutare sacrificium purgatus scōrū tuorū con
sortio coadunari mereatur. P dnm Tunc elevata manu de
cepit sic omnip[otens] do sacrificium nrm mediator dei et
hominum dns noster ihs xp̄s sacrificiū humanitatis & deo uno
& uero adunatum & benedictum. P̄ca accipiens misericordiam
et intercessionem scī gabrielis archangeli stamus adextris altaris
tui. & omnium electorum suorum mysticum istud dis di
gnetur benedicere. & odorem suauitatis accipere.

mysticum istud ac benedictum ascendat adte dne & descendat
sup nos mia tua.
scendat in nob dns ignem sui amoris & flamā aeternę ca
ritatis
rem, qui nos scī & electi dī
emoris dns sacrificiū tu. & hol[ocaustum] te audiatte dns. pro ob oranti
sferamus tu omps ds sup

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 6428
fol./s.: 5 V

SEQ SCI EUANG SCM LUCA

In illo tempore //

Exiit edictum a cesare augusto ut describeretur uniuersus orbis. Haec descriptio facta est a praeside syriae cyrino. Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam ciuitatem. Ascendit autem et ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid quae uocatur bethlehem eo quod esset de domo et familia dauid ut profiteretur cum maria desponsata sibi uxore pregnante. Factum est autem cum essent ibi impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum. Et pannis eum inuoluit. et reclinauit eum in praesepio quia non erat eis locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem uigilantes et custodientes uigilias super gregem suum. Et ecce angelus domini stetit iuxta illos et claritas dei circumfulsit illos. et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus. Nolite timere. ecce enim euangelizo uobis gaudium magnum quod erit omni populo. Quia natus est uobis hodie saluator qui est christus dominus in ciuitate dauid. Et hoc uobis signum. Inuenietis infantem pannis inuolutum et positum in praesepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium deum et dicentium. Gloria in altissimis deo et in terra pax hominibus bonae uoluntatis.

Cantate domino canticum nouum cantate domino omnis terra. Ps. Confitemini domino et benedicite nomini eius bene nuntiate de die in diem salutare dei nostri. Ps. Confitemini domino et benedicite nomini eius

Secreta ubi sit dne qs hodierne festiuitatis oblatio sanctificet

Clm 6428. fol. 11r

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 6428
fol./s.: 11R

ix̄ stephanus ad iudeos· quē ꝓphetarū n̄ fuit ꝑsecuti pa
tres u̇r̄i· & occider̄ eos qui ꝑ nunciabant de aduentu iusti·
iudispi fuerant tribulatione que facta fuerat subste
phano· ꝑambulauerunt usq; phoenicē· & cyprū· & an
ochiā· ℣ diebā ueſtimenta int̄ficientiū illū·
onfessuse beat⁹ paulus dicens dnē ihū· cū effunderetur
sanguis stephani testis tui· ego stabā & cōsentiebā & custo
uiam dm̄ fac bona· & qui con[illegible] S IOHANNIS cata.
uenis ē iustitiae appīhend & illā & obuiabit illi qsi mī honorifi
n medio ecte aperi & os eius· & implebit eū dns spū sapien
tiae & intellect⁹· & stolā gle induet eū· iocunditatis· & exulta
tionē thesaurizauit sup eū· & nomine aeterno hereditabit illū·
uod uidim⁹ & audiuim⁹· adnunciam⁹ uob· ut & uos societa
tē habeatis nobiscū & societas nra sit cū patre· & cū filio
eius ihū xpō·
xc ē adnunciatio· quā audiuim⁹ axpō· & adnunciam⁹ uob
quō ds lux ē· & tenebre in eo non sunt ullae· ℣ ab oī peccato
i[illegible] bulam⁹ sic ds in luce ē· societatē habe
mus ad inu[illegible] cē· & sanguis ihū filii ei⁹ emundat nos
ōs tam̄ peccata nra· fidelis & iust⁹ ē ds· ut remittat nob
peccata nra· & emundet nos ab oī iniquitate·
ix̄ mihi angelus oportet te iterū ꝓphetare populis· & gen
tibus· & regib⁹ multis· ℣ plo eius·
ptū ē templū in celo· & uisa ē arca testamti eius· int
ū ceciduissem ad pedes angeli dix̄ mihi· uide ne fecer⁹· cōser
uus tuus sū & frm tuox habentiū testimoniū ihū· dn̄
adora·

Clm. 6428, f. 18r

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 6428
fol./s.: 18R

Ecclę tuae qs dne pceț & hostias: beati petri SEC
cōmendę intercessio· ut quod pillius glā celebrā? nobis pstet aduenam· P·
PRAEFATIO
Dignū: Et te glorificare mirabilē insis tuis in quib? glorificatus es uehemēter· p quos unigenitu tui sacrū corp? ex ornans· in ipsi ecclę tuae munimēta constituisti· quā in patriarchis ppara sti· in pphetis pdixisti· in aplis exibuisti· Exqb? beatū petrum p os ipsius dni dīq nri ihū xpi uerbi tui uocatum in apostolatū· & ob confessionē unigenitu tui filii aplox principē constituisti· & in mutato nomine posito in fundamēto dom? tuę caelestiū claustroru pstilē custodēq fecisti· dum? ei uire ēcesso· ut que stauuisset & muris· seruarent in caelis· Cuius uenerationē hodierna die maiestati tuae hec festa psoluimus· & grarum ac laudū hostias immolamus· p eundē xpm
AD CŌ PT
Dominū nr̄m· Per quem haec omnia domine semper bona creas sanctificas & uiuificas & nos qs dne munus oblatum· ut sic in aplo petro te mirabilē pdicem? sic pillum tuae indulgentiae sumamus effectum· p
TRACTVS VNDE SUPRA·
Tues petrus & super hanc petram aedificabo ecclesiam meam Et portę inferi non prevalebunt aduersus eam & tibi dabo claues regni caelorum Et quodcumque ligaueris super terram erit ligatum & in caelis & quodcumque solueris super terram erit solutum & in caelis

Clm 6428, fol. 33v

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 6428
fol./s.: 33v

mer essorem quem tua grata largiente mera mur æter
nę salutis percipere ministratorem p xpm
Supplices te rogamus omps ds ut interueniente sco bo
nifacio martyre tuo atq; pontifice in cuius festiuita
te hæc cælestia sumpsimus sacramenta et tua in nobis
imperdona multiplices et animam nram ab omni aduer
sitate defendas p dnm nrm

NAT. S. CL. MEDARDI EPI ATQ; CONF
SIONIS INNOCTI POST ORAE DOM DICENDAE

precibus beatę marię semp virginis abomni malo
dns Bened. Sup. lect. Auxilietur nobis dns am
mus marię contra cuncta mala
nplorę Benedicat nos dns
ndat nos dns abinsidiis in
unat nos dns
Benedictionib' suis repleat nos
uericulo tueatur a
rit nos
apert
scī euan
scon

Clm 6428, fol. 334v

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: Lat. 6428
fol./s.: 334 v

cspic [illegible] c̄s populum tuum· ad tua sacramenta cur
rentē [illegible] sc̄i in festiuitate sc̄i marini confessoris tui
q̄ pontificis ut qđ in honore nominis tui dc̄uleruit·
[illegible] p̄t· ad ueniam·

Qui beatum marinum confessorem tuum atq;
[illegible] cem lenificas intregno tuo· ut beatitudine semp
ie fine· ut omnia possint uidere unita claritate
·n omnibus sc̄is· ubi temperantia spiritalis· & suauis
murabilis· ubi refrigerium meſſabile· & lc̄tia in
narabilis· ubi p̄sentia saluatoris filii tui dni nr̄i in
o semp lc̄antes p̄spicere desiderant· angeli ad
rant· ominationes tremunt· cherubim atq; sera
phim quoq; inguiet una uoce p̄clamant dicentes·

[illegible] sc̄e pater omnipotens qui
nq; dign[illegible] arare digna ſ es· da peccatis
nris uenias· fu[illegible] o c[illegible] qsore· o marino
[illegible] oni [illegible]·
r[illegible] qs[illegible] ds· una laud nus in
sc̄i mar[illegible] co[illegible] atq; [illegible]mus· ſ h[illegible] o
magnalia· sic indulgentiam tuam, pius cui spōsabus
[illegible] uamur [illegible]d·

Clm 6428, f. 335v

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: lat. 6428
fol./s.: 335v

Clm 6428, fol. 335a²

Bayer. Staatsbibliothek München
Fotostelle
COD: Cat. 6428
fol./s.: 335aR

ēmę dṡ. t te mueneratione beatę ꝰ uir-
ginis collaudare benedicere ⁊ pdicare quę &
unigenitꝰ tuus sei spc obumbratione concepit.
& uirginitatis gl̄ā ꝓmanente. lum ęternū mun
do effudit. ihm xp̄m. d. n.

IN ORDINATIONE PBRI

S QVILICET SIS MAGNVS
in magnus mirabilia tamen gloriosius opera
ris in minimis. Concede mihi indigno famulo
tuo sacris cuenienter seruire mysteriis. atq;
omnib' tua mia pregat quē reatus ꝓprię esclen
tię grauat. ℔ S P C
ostias tibi dn̄e laudis exsoluo supplicitꝰ implo
rans. ut qđ immerito cōtuliſti. intercedente beato
petro apło tuo ꝓpitius exequaris. ℔ A D C
orporis sacri & pciosi sanguinis repleꝰ libamine
qs dn̄e ds nr̄. ut grē tuę munus. qđ nobis imme
ritis cōtuliſti intercedente beato petro apło tuo ꝓpi
tius muniendo cōtinuas. ℔

emento etiam dn̄e famulorum famularumq;
tuarū. illt. & illt qui nos p̄cesserunt cum signo
fidei & dormiunt in somno pacis. ipſis & omnib'
in xp̄o quiescentib' locum refrigerii. lucis
& pacis ut indulgeas deprecamur. ℔ xp̄m dn̄m
nr̄m. Hoc.

pb

Clm. 30040, p.1

Bayer. Staatsbibliothek München
(Phototeile)
COD: Lat 30040
B/a: 1R

Abb. 13 b

Clm. 30040

Ds qui conteris bella & impugnatores inte
sperantium potentię tuę defensionis expugnas. au
xiliare qs famulo tuo imperatori nro. coniugi ei
& pli. pplo q; sibi subiecto. p quib misericordiam tuam
supplices imploramus. ut te parcente remissione
peccatoq; peripiant. & cuncta sibi aduersantia te ad
iuuante superare ualeant. P.

Sacrificiu dne qd immolam intende. ut abominos
exuat belloq; nequitia. & intuę protectionis securi
tate constituat. & famulum tuum imperatorem
nrm. coniugem eius & plem. pplmq; sibi comis
su & a peccatis absoluat. & ab hostiu uisibilium
& inuisibiliu insidus tutu aut securu efficiat. P.

Acro sci corporis & sanguinis dni nri ihu xpi. p
tectione uegetati. supplices te rogam omps ds.
ut hoc remedio singulari & salutari. famulu tuu

Cat 30040
N/s: 175

Abb. 12a

baptismi sacramentum da eis
xternorum plenitudinem gau
diorum. p

Fidelium deus omniū cōditor & redemptor animab' fa
mulor famularūq; tuarū remissionē cuncto-
rum indulgentiā quā semp optauerūt pius sup
plicationib' cōsequantur. p.

Hostias tibi dne humili supplicatione pro
mab' famulor famularūq; deferim' de pcan
tes. ut pro hec salutis nre sacrificia. ppetuā
tue beatitudinis mediam cōsequantur. p.

Diuina libantes sacramenta. cōcede qs omes ds.
ut hec eadē nob' proficiant ad salutē. eam
mab' pquib' tuā deprecam' clementiā, psint
ad indulgentiā. p.

Clm 30040, p. 432

Bayer. Staatsbibliothek München
(Filmarchiv)
Sign.: Rar. 30040
Inv.: 432

Abb. 12 b

p. 432

baptismi sacramentum da eis
æternorum plenitudinem gau
diorum. ℟

Ideliu dñe omniu cõditor & redemptor animab' fa
mulor famularũq; tuarũ remissionẽ cunctor
ut indulgentiã quã semp optauerũt pius sup
plicationib' cõsequantur. ℟.

Hostias tibi dñe humili supplicatione pam
mab' famulor famularũq; deferim' de pcan
tes. ut pbec salutis nre sacrificia. ppetuã
tue beatitudinis mediam cõsequantur. ℟.

Diuina libantes sacramenta. cõcede qs omes de
ut hec eadẽ nob' proficiant ad salutẽ. eam
mab' pquib' tuã deprecam' clementiã, psint
ad indulgentiã. ℟.

Clm 30040

Clm. 30040, p. 492

Vma cordis humani haec qs
one medicina compescat
que mortalitatis nre uenit
curare languores. ℣

Sciissime di genitricis marie · ac beatoꝝ
aplōꝝ · martirū · cfessorū · uirginū · atq;
omniū scōꝝ tuoꝝ qs omps ds famulos
tuos · ꝟ · intercessionib; ꝓtege · pariterq;
eis familiaritate atq; cōsanguinitate con
iunctos · & omnē pplm xpianū ab omi
prauitate defende · cōmissos etiā sibi ad
regendū gregēs custodi · & animab; famu
lorū famularūq; tuarū cunctoꝝ fidelium

Cat 30040
492

Abb. 13a

Clm. 30040, p. 494

BAYERISCHE
STAATS...OTHEK
MÜNCHEN

lat 30040
492

= p. 494